

03.–16. oktoober

100

8,33/kg

100

2,50/kg

74⁹⁹

-31%

-20%

Oskar suitsupeekon E-vaba, 120 g
Pakkumised kehtivad kuni kaup jätkub.

Vilma muffinipulber, 400 g
Piltidel on illustreeriv tähendus.

Hoover aurumopp, 1 tk
Toodetud Eestis

Eesti Päevaleht

ajaleht.epl.ee HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 197 | NELJAPÄEV, 10. OKTOOBER 2013

Foto: Andres Putting

Valimiseelne laristamine on võtnud päratud mõõtmed

Täna astub Tallinnas valimiskarussellile Ülemiste vanake – viiekorruselise maja kõrgune vahtkummist monsturm, mis koos muude Ülemiste ristmiku avamistralli kuludega läheb maksu-

maksjale maksma **30 000 eurot**. Kuju ainuke ülesanne on avamispeol linnapea Edgar Savisaarega dialoogi astuda, pärast seda see utiliseeritakse – teisisõnu saadetakse prügimäele.

Eesti Päevaleht arvutas, kui palju maksumaksja raha on Tallinna keskerakondlik linnavalitsus valimiste eel kampaaniatesse suunanud, ja sai kokku **709 000 eurot**. loe ja vaata lk 4

Narkokulleri õde: nad läksid Madridi tööle

Peruus kokaiiniga tabatud neid pidid lähedaste teada töötama hoopis Hispaanias riiesorteerijatena. lk 2–3

Kasparov ostab Tallinnasse korteri

Male eksmaailmameister ja Venemaa tuntud opositsionäär Garri Kasparov soetab Eestis kinnisvara, sest siin on tal mugav kohtuda oma emaga.

lk 16

Raagi täpselt timmitud „Kertu”

Ilmar Raagi film on viimase paari aasta parim Eesti draama ja võrdlus Veiko Õunpuuga on tolle kahjuks, kiidab Kaarel Kressa „Kertut”. lk 11

JUHTKIRI

Õige e-otsus

Nii mõnigi eestimaalane on pidanud vahepeal harjumuspäraseks saanud e-sigareti jälle tubakapõhise vastu vahetama.

Suure meelekindlusega ei lase nikotiinisõltuvus suitsetamist maha jätta. Sobivas kanguses kapsleid aga ka enam ei müüda – tulebki minna jälle poodi „legaalse“ nikotiinilaksu järele. Mis tahes kriteeriumite järgi on tegemist halva suundumusega.

Suitsetamise kasuks ei räägi peaaegu miski. Maailma tervishoiuorganisatsiooni hinnangul põhjustab tubakasuitsu sissehingamine ligikaudu kümnendiku surmasid. Sellepärast olekski vale e-sigaret kui tõhus alternatiiv kõrvale heita.

Pole kahtlustki, et tavalistest suitsudest lenduvad gaasid ja tõrv kahjustavad tervist märksa rohkem kui sigarette jälgendavad aparaadid, mis pihustavad peale vee ja lõhnaainete puhast nikotiini. Sestap tuleb tervitada Euroopa Parlamendi eilset otsust, millega piiratakse küll tavatubakatoodete levikut, ent jäetakse võimalus hankida e-sigarette ka mujalt kui üksnes apteegist. Võib loota, et europarlamendi lähenemine suunab edaspidi debatti ka EL-i liikmesmaades.

E-sigarette ei soovitaks kahtlemata kellelegi, kes pole suitsetama veel hakanud. Nikotiini kahjulikkuse üle võib vaielda, kuid kindlasti on tegemist sõltuvust tekitava toimeainega. Mis peasi, e-sigaretid on midagi nii uut, et meil pole tegelikult aimu, millist ohtu need võivad tervisele kujutada. Suitsuta sõltuvusaine pahvimine võib tuua sigarettide maailma ka neid, kes muidu sellest hoiduksid.

Piirangutest

E-sigaretide müüki tuleb reguleerida, mitte mõistusvastaselt tõrjuda.

vähemates kohtades kui näiteks jäätist, et välistada kindlasti alaealised. Ent need vajavad regulatsiooni, mitte mõistusvastast tõrjumist. Europarlamendi esialgne eelnõu, mis võrdsustanuks elektroonilised nikotiinipihustid arstimitega, piiranguks oluliselt nende kättesaadavust ja inimeste motivatsiooni traditsioonilised plärud nende vastu välja vahetada. Või nagu praegu Eestis, halvanuks ravimitega registreerimiseni nende müügi täielikult.

E-sigaretide vastu võitlejate motiivid on kaugel sellest, et olla puhtad. Lekkinud dokumentide järgi tegi väga võimsat lobikampaaniat Philip Morris. Ega ometi rahva tervise huvides? Mitteideaalses maailmas, kus sõltlased nikotiinist niisama üle ei saa, annaks e-sigaret neile võimaluse oma pahe kiuste tervemaks jääda. Teistel mõistagi ei tasu alustadagi. ●

REPLIIK

Valitsedes kasvab isu

Jäägu parem võimule vanad valitsejad, sest nemad on ennast juba jõudnud jõukaks varastada, uus valitseja alustab varastamist värske hooga – umbes niimoodi kõlab rahvatarkus, millega inimesed põhjendavad kahtlaste tegudega silma paistnud poliitikute tagasivalimist. Minigi loogika sellises mõtlemises ju on, aga Keskerakonna praegune Tallinna valimiskampaania näitab küll, et tegu on pigem soovunelma kui tegelikkusega. Hinnangud, kui palju linna raha on suunatud Keskerakonna valmiskampaaniasse, ulatuvad mitmesajast tuhandest paari miljoni euroni. Täna Ülemiste liiklussõlme avamisele toodav viiekorruselise maja kõrgune Ülemiste vanake sümboliseerib seda, et võimuhullu poliitiku rahavajadus ei muutu aastatega mõõdukamaks – vastupidi. ● **Villu Zirnask**

Lk 10: Anton Aleksejev: Moskva püüab kriitikuid hirmutada. Jüri Leesment: Jõgeval haigutab Rahvaliidust jäänud auk.

PÄRNUS LEITI TÄNAVALT EKSOOTILINE MADU

Õöl vastu eilset nähti Pärnus vabalt ringi uitamas madu (pildil). Päästjad viisid ta komandosse ja paigutasid kasti. Alguses uimane roomaja muutus sooja aktiivseks ja põgenes kastist. Ta pandi sin-

na tagasi, teibiti kast kinni ja tehiti sellesse õhuaugud. Hommikul viidi madu miniloomaaeda, mille omanik tundis temas ära maisironinastiku, kes on üsna tavaline kodus peetav madu. **Delfi**

Peruus kokaiiniga kinni peetud Eesti tüdrukutel oli keeruline lapsepõlv

Lõuna-Ameerikas narkootikumidega vahele jäänud eesti neidud olid jäänud kodutuks ja vajasid kiriku majanduslikku abi.

Hariduse, kodu ja igasuguse sissetulekuta tüdrukud ütlesid lähedastele, et lähevad kaheks nädalaks Hispaaniasse tööle.

Eksperdi sõnul on üpris lihtsalt võimalik ära rääkida meeleheitel täiskasvanugi, kellel on tekkinud lootus mingitki sissetulekut saada.

Kadri Ibrus
kadri.ibrus@epl.ee

„Ega minule see ettepanek normaalne ei tundunud, kui neid kutsuti sinna Hispaaniasse,” räägib sel nädalavahetusel Peruus ligi kuue kilo kokaiiniga kinni peetud 22-aastase eestlase Anne Maarja õde oma Tallinna korteris ja raputab pead. „Mina veel ütlesin, et vaadake ette, et see mingi narkoteema ei ole,” lisab õmmees. „Mulle ka tundus see kohe veidi imelik. Mul paaril tuttaval on niimoodi juhtunud, et nad on Hispaanias kinni jäänud, ühel sõbral vahetati kohvrid lennujaamas ära. Ta istub siamaani seal vanglas kinni, kuna ei võtnud süüd omaks,” ütleb ta. „Aga ei, nad kinnitasid, et neil on kõik OK, et nad lähevad sinna lihtsalt tööle ja nad usaldavad seda naist, kes neid kutsus.”

Õe perekond istub arvuti taga ja püüab sealt ammutada nii palju informatsiooni, kui saab. Sest see, mis tegelikult juhtus Anne Maarja ja tema 19-aastase sõbranna Anneliiga, kuidas nad sattusid Hispaaniast Peruusse ja said narkokohvi omanikeks, on mõistatus nendegi jaoks. Viimane kontakt oli õel, kelle juures tüdrukud enne reisi õmaja said, 27. septembril, kui Anne Maarja oli esimest päeva Hispaanias ja õed vestlesid Facebooki kaudu. „Ta ütles, et see päev nad lihtsalt käisid linna peal jalutamas ja baarides. Keegi tuttav seal pidi nei-

le kõik välja käristama. Järgmine päev pidid tööle minema. Pärast seda ma nendega rohkem kontaktis pole olnud,” meenutab õde.

Eestist sõitsid Anne Maarja ja Anneli ära 26. septembril. Kõik piletid ostis neile n-ö tööle värbaja, kelleks olevat olnud üks hispaania päritolu naisterahvas. „Tegelikult tuli välja, et nad oleksid pidanud minema 25-ndal, aga nad magasid selle maha. Siis nad said kõvasti õiendada Hispaaniast, et neile pidi uuesti piletid tegema,” räägib õde. Hispaania naise-ga suhtles Anneli, kes oskab inglise keelt, telefoni kaudu. Anne Maarja ei oska õe väitel aga üldse inglise keelt.

Sõbranna tutvustas

Salapärase hispaania naisega olevat Anne Maarjat ja Anneli tutvustanud üks nende eesti sõbranna. „Neile lubati tööd Madridis, riietesorteerijana. Nad olid väga õhinas, et nüüd saavad lõpuks raha. Pidid minema lihtsalt kaheks nädalaks,” räägib Anne Maarja õde.

Kuna tüdrukutel ei olnud passe, siis saadeti isegi Hispaaniast raha vahendajast sõbranna arvele, kes andis omakorda selle tüdrukutele dokumentide tegemiseks. „Minu jaoks tundus küll imelik, et Hispaaniast pakutakse tööd, sest neil on seal ju endal suur tööpuudus, just noorte seas,” imestab õde. „Nad ütlesid, et just neid taheti selle pärast, et nad on nii head tuttavad.”

Nad kinnitasid, et kõik on OK ja nad usaldavad naist, kes neid tööle kutsus.

Viimasel ajal levib internetis üha rohkem selliseid „välismaa tööpakumisi”.

Enne Hispaaniasse sõitu ei olnud kahel noorel neil ei elukohta, sissetulekut ega kooliharidust – mõlemal on seljataga üpris keeruline lapsepõlv. Anne Maarja on noorim laps peres, kus peale tema on õdesid-vendi, sealhulgas poolõdesid ja -vendi, kokku kümme. „Majanduslikult oli ikka kogu aeg raske, kunagi ei olnud raha ega toitu,” meenutab õde, kes on ise omakorda 17-kordne tädi. Probleeme oli perekonnas ka alkoholismi ja kohati vägivallaga. Üks vend pandi hiljuti isegi vangi.

Anne Maarjale, kes jättis põhikooli pooleli, heideti peres ette, et ta tööle ei läinud ja üüri maksimise ei panustanud. Veel hiljaaegu elas suurpere, ka täiskasvanud lapsed oma peredega, kõik pead-jalad koos korteris, millest nad välja visati. Pärast seda liiguti edasi sotsiaalkorterisse, mis kuulus ühele õdedest. Üks õde elab oma lastega praegu naiste varjupaigas. Nii ei olnudki Anne Maarjal tegelikult päris kodu, ta õõbis juhuslikult siin ja seal. Tööd ta samuti hariduse puudumise tõttu ei saanud. „Rahapuudus oli konstantselt. Meie pidime sööki välja tegema talle kogu aeg. Nad mõlemad koos Anneliiga tihti elasid siin minu juures, kuna neil polnud kusagile mujale minna,” räägib õde.

Ka sõbranna Anneliil oli keeruline lapsepõlv. Kui alguses elas ta emaga, siis hiljem isa ja tolle uue naisega, kelle-ga tal ei olnud häid suhteid.

VIISITAMM VISATI ERAKONNAST VÄLJA

Keskerakond viskas oma rida-dest välja pikaagese partei liik-me Mart Viisitamme, kes kan-dideerib Pärnus konkureerivas valimisliidus Súdame ja Mõistu-sega. „Põhjus on sama, mis teis-

telgi inimestel, kes välja heideti. Ta otsustas kandideerida Pärnus valimisliidu nimekirjas, kuigi oli sealsamas kõrval Keskerakonna nimekiri,” põhjendas erakonna pressiesindaja Taavi Pukk. **ERR**

ALGAS EELHÄÄLETAMINE

Tänaest pühapäevani iga päev kl 12–20 saab maakonnakeskus-tes kohalikel valimistel hääleta-da. E-hääletamine algas täna kl 9 ja kestab 16. oktoobrini, hääleta-da saab ööpäev läbi. **EPL**

TÄNA VEEL

Digilehes

- Guardiani ajakirjanik arutleb feministide kui brändi üle
- Kuidas valmis Ilmar Raagi film „Kertu” 3. osa

Delfis

- Sõnas ja pildis: Savisaare valimiseelsed üritused võtavad Üle-miste viadukti avamise ja Toompea üritusega uued mõõtmed

Foto: Tiit Blaas

Kui Anneli oli 15-aastane, otsis politsei teda taga, sest ta oli kodust ära jooksnud. Viimasel ajal olevat ta tutvusringkonda sattunud inimesi, kes on polit-seile tuttavad.

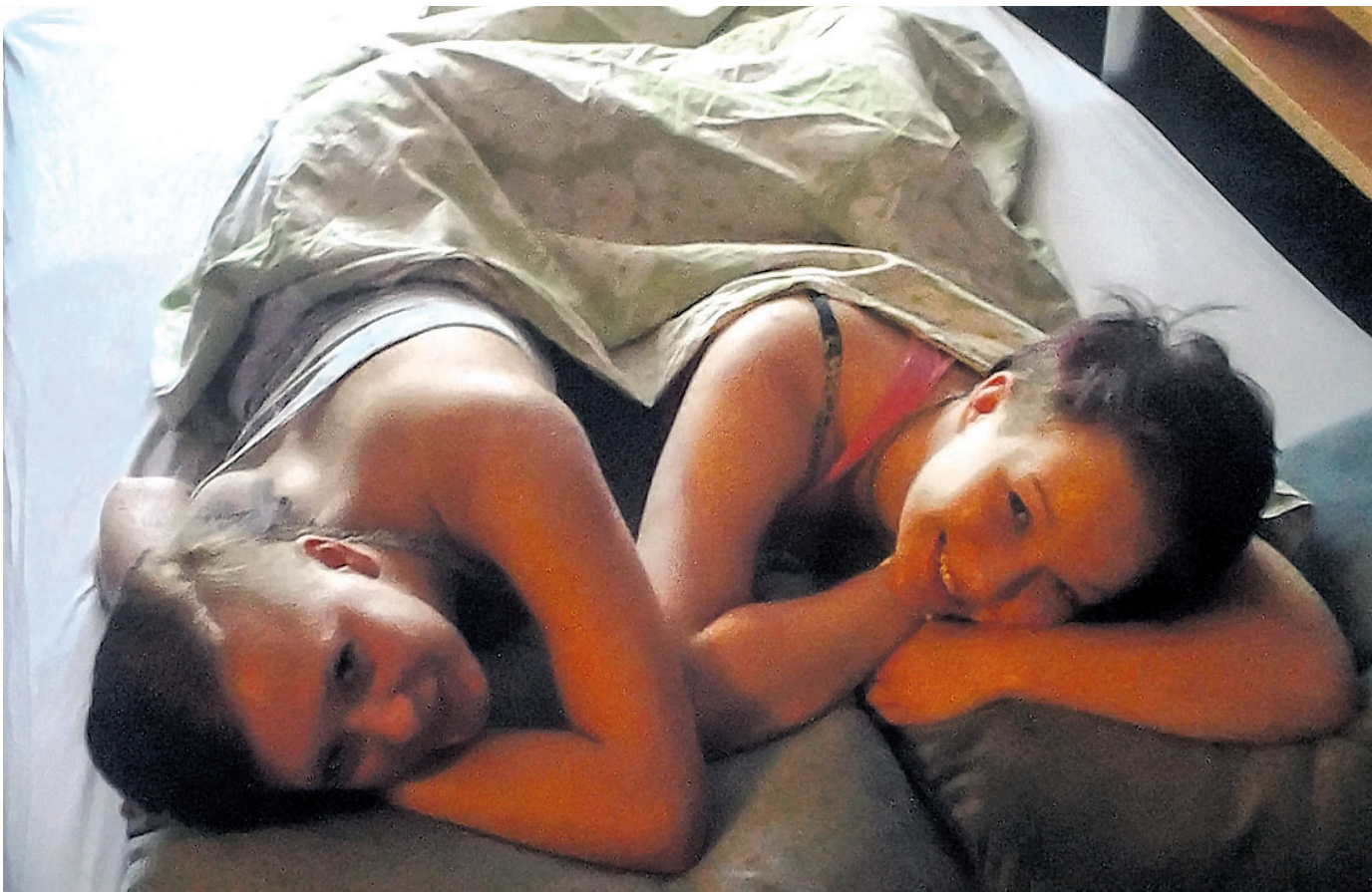
Nõrk sotsiaalne pagas

Peeteli kiriku sotsiaalkeskuse inimesed teavad Anne Maarjat ja Annelit. Nii mõnigi kord on tüdrukud seal käinud humani-taarabi ja toidupakkide järel. Tüdrukute olukord on Peeteli kiriku inimestele tuttav: kõik taandub lapsepõlvele, mil nen-dega pole piisava hoolitsusega tegeletud. „Need noored, kes meie juures käivad, on elanud äärmises vaesuses, perekonda-des on olnud ka alkoholiprobleeme ning laste hooletusse jät-mise probleeme,” räägib Pee-teli kiriku sotsiaalkeskuse juht Mati Sinisaar.

Teadmata täpsemalt Anne Maarja ja Anneli tausta, kõne-levad asjaolud Sinisaare sõnul enda eest. „Neil ei ole haridust, kogu sotsiaalne pagas on väga nõrk. Samamoodi on ju tava-liste narkodiileritega meil siin Kopli tänavatel, kes otsivad lapsi, kes koolis ei käi, ja vär-bavad neid kanepit müüma,” selgitab ta. „Haritud ja kava-lad vennad on need, kes kogu asja ära organiseerivad, nii et need koolilapsed ei saa arugi.”

„Küsimus on, kui teadlikud nad [Anne Maarja ja Anneli] olid, mis tegelikult toimub, kui nad siit Eestist lahkusid. Selle üle, et inimestega õnnestub väga osavalt manipuleeri-da, me üldse ei imesta,” sõnab MTÜ Living For Tomorrow spetsialist Sirle Blumberg, kes juhib inimkaubanduse ohvri-te abiliini. „See on ju teada, et inimkaubandus on narkokaubandus on omavahel seotud – selle taga on organiseeritud kuritegevus.”

Blumberg tõdeb, et viimasel ajal levib interneti sotsiaälvõrgustikes üha rohkem selliseid „välismaiseid tööpakkumisi”. Neid teevad nii välismaala-

Anne Maarja (vasakul) ja Anneli elasid vahetult enne Hispaaniasse tööle sõitmist Anne Maarja õe juures.

Foto: erakogu

Peruu politsei pole oma Eesti kolleegidega ühendust võtnud

Keskkriminaalpolitsei pres-siesindajal Kaarel Kuusel ei olnud juhtumi kohta palju lisa-da. „Peruu ametivõimud Ees-ti politseiga selles asjas ühen-dust võtnud ei ole. Läbi politsei rahvusvahelise infokanali oleme Peruule päringu info saamiseks saatnud,” selgitas ta. Teise riigi menetlust nad aga kommentee-rida ei saa.

Küsimusele, mis riikide kau-du on siiani Eestist narkokaubandus käinud ja kas politsei-le on teada, mis toimub just Hispaania–Eesti vahel, vas-tas Kuusk: „Varasema praktika pinnalt saame öelda, et liiku-

mise marsruute või suundasid on olnud väga erinevaid ja need on läbinud väga mitmeid riike, sealhulgas Hispaaniat. Meil on olemas kontaktid Hispaania kolleegidega ja oleme nende piiriüleste kuritegude uurimisel koostööd teinud,” kinnit-as Kuusk teema tagamaid roh-kem avamata.

Näidetena varasemate nar-komuulade juhtumitest tõi Kuusk esile lauljana tuntust kogunud Mike Emelai kaasuse, De Lunade samalaadse tege-vuse, eri „köhuvedajate” juhtu-mid ning heroini vedajad Tais ja Itaalias.

sed kui ka eestlased. Näiteks on levinud, et üks eesti tüdruk meelitab teisi jutuga, et tema juba käis välisreisil ja kui äge ja lihtne see kõik on. Sellest ena-masti alguses ei räägita, milles töö tegelikult seisneb, esialgu räägitakse ikka mingist legaal-sest tööst. Tõsiasiad selguvad, kui selguvad, alles kohapeal.

„Miks inimesed ikkagi lähe-vad nende kahtlaste ahvatluste õnge? Selle taga on tihti tege-likult vaesust kogevate ja töö-tute inimeste meeleheide. Me näeme isegi täiesti kogenud täiskasvanute puhul samu juhtumeid. Ikka ja jälle kuu-leme, kui hõlpsasti on võima-lik inimene, kellel on tekkinud vaid lootuse killukegi mingit sissetulekut saada, ära rääkida. Ollakse ju nii tohututes völ-gades, toimetulekupiir on ju

ka meie riigis nii madal. Kui on suuremad perekonnad äär-mises vaesuses, siis see grupp on väga haavatav,” selgitab Blumberg.

Muinasjutu uskumine

Noorte tüdrukute puhul män-gitakse tema sõnul ka tunne-tele. „Kes see muinasjuttu ei tahaks! Kes see ei tahaks vähe-malt uskuda, et nüüd kee-gi mõtleb minu peale ja hoo-lib minust. See on täpselt see, mida see noor neiu sellel het-kel vajab.”

Samuti on inimkaubandu-sele iseloomulik äärmiselt kiire tegutsemine. Esimesest tutvusest kuni juba Eestist minema sõitmiseni võib kuluda kõigest päevi. „Mõte on selles, et ini-mene ei jõuaks mõtlema ja kaa-luma hakata,” ütleb Blumberg.

Aukonsul taotleb Peruus kohtumist

Välisministeeriumi pressiesin-daja Minna-Liina Lind ütles, et praegu käib Peruus eeluuri-mine. Eesti Lima-aukonsul hr Francisco Espinosa Bellido on andnud sisse taotluse tüdruku-tega kohtuda, ent pole sellele veel vastust saanud. Lind kin-nitas, et aukonsuli ülesanne on tagada tüdrukutele ka õigus-lik esindatus. Kas selleks saab kohalik advokaat või võiks olla Eesti advokaat, pole veel selge.

Kas ja kes neid on juba üle kuulanud, pole ka veel teada. „Praegu oleme saanud vaid ametliku kinnituse, et nad on vahistatud süüdistatuna narkootilise aine väljaviimise katses. Rohkem infot praegu, kui käib eeluurimine, nad väl-ja ei anna,” sõnas Lind. Vangi-de vahetuse lepingut Eesti ja Peruu vahel seni ei ole, ent selle sõlmimisega tegeletak-se edaspidi. Praegu on küsi-muse all just eestlastele esin-datuse saamine.

Ta mõonab, et nende abiliini-le pole siiani helistanud keda-gi, kellel oleks välismaal nar-kokaubanduse tõttu pahandu-si tekkinud. Põhjus on lihtne: kui asi on juba nii kaugele are-nenud, ei julge inimesed enam rääkida – nii hirmust arreteeri-mise kui ka kuritegude organi-seerijate ees. „Ähvardused selles maailmas on ikka juba väga julmad. Piisab paarist lausest ja inimesed tarduvad,” lisab Blumberg.

Oluline on, kes ja kuidas Eesti tüdrukuid nüüd üle kuu-lab ning kui põhjalikult uuri-takse juhtumi organiseeritud kuritegevuse tausta – või piir-dutakse üksnes faktiga, et kee-latud aine oli nende kohvris. Võib loota, et ka kohaliku polit-sei jaoks on oluline välja selgi-tada laiem kuriteovõrgustik. ●

Keskerakonna kampaaniale kulub sadu tuhandeid tallinlaste eurosid

Kristjan Pihl
kristjan.pihl@epl.ee

„Lapsik, rumal, aga kallis!” hindas hea valimistava valvur Kaarel Tarand täna Ülemiste liiklussõlme avamisel toimuvat tseremooniat. Tallinna linnavalitsus tellis selleks hiiglasliku vahtplastist monstrumi, mille valmistamiseks ja ülespanekuks kulus 30 000 eurot maksumaksja raha. Pärast etendust hinnaline taies utiliseeritakse.

See on loogiline jätk hoogsale valimisrallile, mille käigus on linnapea septembri- ja oktoobrikuus avanud kümneid uusi tänavaloike, mäguväljakuid, koorte jalutusplatse. Näiteks korraldas linn eelmisel nädalal Lasnamäel uhke gala Tondiraba jäähalli tutvustamiseks. Kuna hall ise valmib alles suvel, ehitati ürituse tarvis selle juurde ajutine liuväli. Ja selle ühepäevase lõbu hind? Spetsialistide arvutuste kohaselt umbes 15 000 eurot.

Savisaar ei ehitanud

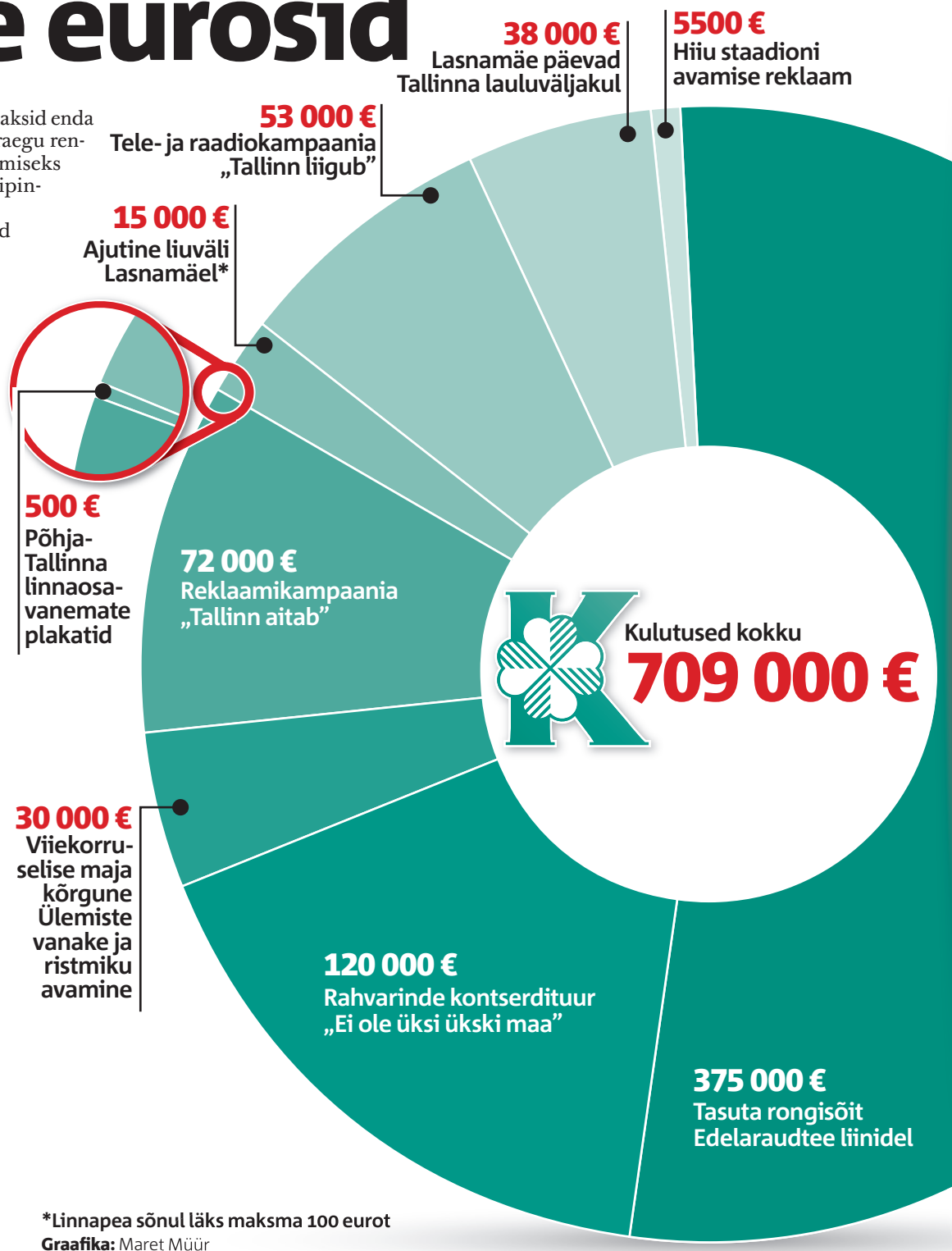
Kui Eesti Päevaleht liitis kokku kõik Tallinna linnaeelarvest kinni makstud keskerakondlikud algatused, saime tulemuseks rohkem kui 700 000 eurot (vaata graafikut). See pole kindlasti veel lõplik summa.

Vaatlejate arvates on valimiste-eelsele ajale ajastatud pompoossed avamispeod ja lindilõikamised ületanud iga suguse hea maitse piiri. „Iseenesest on selge, et linn peab toimima, uusi rajatise ehitatakse ja avatakse, aga see, kuidas neid serveeritakse, ei sobi kuidagi normaalsesse valimisõhkkonda,” ütles sotsioloog Juhan Kivirähk. „Linnaisade head teod, näiteks uued laste

mänguväljakud, peaksid end eest ise rääkima, praegu renditakse selle näitamiseks ülikalleid reklaamipindu,” lisas ta.

„Võimuesindajad ajavad segi ühe lihtsa asja: nad mitte ei osuta rahvale teeneid, vaid teenivaid meid. Seda silda ja ristmiku Ülemistel ei ehitanud meile Edgar Savisaar, vaid tegelikult maksumaksjad ise,” ütles Tarand, kelle hinnangul pole varem avalikku ressursi nii mastaapselt ja varjamatult ühe erakonna huvides kasutatud kui tänavu.

Tarand rõhutas, et seaduses on selgelt öeldud, kellelt võib erakond oma kampaania rahastamiseks raha saada, ja omavalitsus nende hulka ei kuulu. „Seega võib öelda, et jutt ei käi üksnes linna raha mittesihipärase kasutamisest, vaid võimalikust seaduserikkumistest,” ütles ta ja avaldas lootust, et pärast noid valimisi võetakse teema riiklikult arutusele. ●

*Linnapea sõnul läks maksma 100 eurot
Graafika: Maret Müür

Keskerakonna piirkonnajuhid pole sularaha saanud

Nelja aasta tagused piirkonnajuhid ei tea rahast, mida Henri Kaselo väitis neid saanud olevat.

Urmas Jaagant
urmas.jaagant@epl.ee

Henri Kaselo (2009. aasta kohalike valimiste eel Tartu- maa piirkonna juht) kirjeldas eelmisel nädalal intervjuus Eesti Päevalehele, kuidas nägi välja paar nädalat enne valimisi toimunud erakonna volikogu koosolek Tartus. „Seal rivistati kõik piirkonna esimehed üles,

et meie tublid ametnikud Andres Hiie ja Peeter Vitsur jagavad teile toetuse välja. Toetus ei olnud midagi suurt, arvestades, et mul õnnestus Tartu- maal välja panna 21 nimekirja. Summa oli umbes 20 000 krooni selle jaoks, kui keegi tahab kohalikku vallalehte mingit reklaami või anda bensiniraha osakonnajuhtidele. Seda võivad kinnitada ka teised piirkonna esimehed, et asjaajamine käis tihti sularahas. Kutsuti välja: „Tartumaa!” Mina läksin laua juurde ja Vitsur luges raha ette. Ei mäleta, et oleksin allkirja pannud.” ●

1 KÜSIMUS: KAS TEIE NÄGITE PIIRKONNAJUHI SEDA RAHA?

Jaak Aab
Viljandimaa

Ei tea sellistest asjadest. Ma ei mäleta, kas ma just 2009. aasta valimiste eel olin Viljandimaa piirkonna esimees, sest olen sellel kohal olnud väikeste vahedega mitu korda. Sularaha pole piirkondadele kunagi antud. Igal piirkonnal on oma arve, sinna sai annetada, ka ise olen annetanud. Võin 100% kindlusega öelda, et sularahas pole midagi olnud. Ma olen olnud ka erakonna juhatuses, pole ka seal kuulnud, et piirkondadele oleks sularaha jagatud.

Jaanus Karilaid
Läänemaa

Võin valedetektor all öelda, et ei ole kellegi käest sularaha saanud.

See, kuidas Kaselo rahastamist kirjeldab, on lapsik. Aga kõik parlamendierakonnad on kasutanud sularaha, see on päevselge. Osa ärimeni ei taha avalikult annetada ja osa raha tuleb mitteametlikult. Aasta-aastalt lähevad asjad küll paremaks ja seda on vähemaks jäänud. Mul on käsil kolmas omavalitsuse valimiste tsüklil ja mulle pole ükski ärimeni raha andnud.

Ants Vahtras
Hiiumaa

Pole kuulnud ega näinud. Meil on väike piirkond, vajamineva raha saame ise üldiselt kokku. Erakond ka ikka toetab, aga see käib pangapäilekandega. Sularaha pole küll kuskil näinud antavat. Pole Kaselo intervjuud lugenuki, Lausingu kohta olen midagi kuulnud.

Kersti Sarapuu
Järvamaa

See, mis Kaselo väitis, on täiesti hämmastav. Mulle ei ole keegi mitte kunagi mingit ümbrikku või sularaha andnud. Kui oleks pakutud, siis ma seda ka ütleks, ma ei kardaks seda tunnistada. Aga sellist asja ei ole olnud.

Kalle Laanet
Saaremaa

Mina ei ole niimoodi sularaha saanud. Raha jagati kriteeriumite alusel, kellel kui palju inimesi nimekirjas oli ja muidugi, kui lähedal keegi seisis Edgar Savisaarele. Teatud inimestele jagati, teatud inimestele mitte. Mulle sellist asja ei meenu. See oli juba aeg, mil rahaga oli üsna kitsas.

Ansip: ühine ministeerium on maksu- maksjale kasulik

Peaminister Andrus Ansip kinnitas, et nelja ministeeriumi ühishoone ehitamine hoiab üldjoontes maksumaksja raha kokku. Riigikogu infotunnis esinenud Ansip tõi esile, et uues hoones on kavandatud pindala kokkuhoidu 26%. „Mitmeid ruume, mida praegu ministeeriumid eraldi võttes väga selgelt alakasutavad, saab uues ministeeriumide hoones märksa intensiivsemalt kasutada,” selgitas ta.

„Ruumid on ühiskasutuses ja seetõttu [tekib] oluline pindala kokkuhoid. Samas on energiasääst märgatavalt suurem kui kokkuhoid pindalalt,” märkis peaminister ja lisas, et energiasäästu on rehkenud koguni 76%. „Kokku tähendab see esimese kümne aasta jooksul praeguste rehkenuduste järgi 9,8 miljonit eurot säästetud maksumaksja raha,” ütles ta.

„Minu meelest on see asi, mille nimel tasuks pingutada! [...] Praegune hoone ja energiasääst on antagonistlikud vastandid,” nentis valitsusjuht. Samuti on Ansipi sõnul oluline, et ametnike töötingimused paranevad märgatavalt.

Rahandus-, majandus-, sotsiaal- ja justiitsministeeriumi ühine hoonekompleks peaks valmima 2016. aastal. Nn superministeerium kavatakse ehitada praeguse rahandusministeeriumi hoone asemele. ● ERR

Tartu kevadise plahvatuse korraldajad kohtu ees

Lõuna ringkonnaprokuratuur saatis üldmenetluses kohtusse kriminaalasja, milles 46-aastast meest süüdistatakse üldohtrikes süütegudes. Kriminaalasjas astub kohtu ette kokku kolm süüdistatavat, teatas Lõuna ringkonnaprokuratuur.

Selle aasta 14. aprillil toimus Tartus Võru tänaval asuva maja korteris plahvatus, milles ruumis olnud inimene vigastada ei saanud. Süüdistuse kohaselt paigaldas 46-aastane mees elektripliiti isevalmistatud lõhkeseadeldise ja korraldas plahvatuse. Tegemist on endiste elukaaslastega. „Kohtueelse menetluse raames kogutud tõendid viitavad mõrvakatsele,” kommenteeris eriasjade prokurör Marge Püss. Mees peeti kinni ja alates 16. aprillist on ta eeluurimiskohtuniku loal vahi all. Läbiotsimiste ja kogutud tõendite alusel süüdistatakse teda ka suure koguses lõhkeaine ja tulirelva ebaseaduslikus käitlemises. ● Delfi

Koera rünnakule järgneb enamasti väike karistus

Suurim karistus, mis Tallinnas on rünnanud koera omanikule määratud, on olnud 360 eurot.

Ulvar Käärt
ulvar.kaart@epl.ee

Sel nädalal avalikkuse ette tulnud juhtum, mille puhul Tallinnas Pirita linnaosas hulkuma pääsenud mastif omaniku silme all väikese Bologna koera surnuks pures, on taas päevakorda kergitanud koerte rünnete probleemi. Paljud küsivad viimase šokeeriva juhtumi valguses, mis on vaid üks paljude teiste sarnaste se as: kas pureja omanikku kuidagi karistada ei saa?

Seaduse järgi kehtestab kohalik omavalitsus lemmiklooma pidamise eeskirja. Selle täitmist jälgivad nii omavalitsus kui ka politsei, kes põhiliselt tegutsevad ja kontrollivad loomapidajaid inimeste kõnede või siis avalduste peale.

Kuna koer on seaduse järgi koerapidaja omand, vastutab too ka tema käitumise eest.

Juhul kui koeraomanik on rikkunud loomapidamise eeskirja nõudeid ja loom on tekitanud kas varalist või tervisekahju, võib politsei omaniku kohta väärtemenetlust alustada.

Tallinnas kuulub koerte puremisjuhtumitega tegelemine munitsipaalpolitseiameti (mupo – U. K.) vastutusalasse.

Mupo on koerte ja kasside pidamise eeskirja rikkumise kohta teinud tänavu ühtekokku 27 trahviotsust üldsummas 1916 eurot. Ehk siis keskmiselt määratud karistus on jäänud 70 euro kanti, kuigi seadus lubab nii politseil kui

Maris Siilmann Eesti kennelliidust ütleb, et koerte rünnakute vältimiseks peavad nad linnas liikuma rihma otsas. Pildil on Maris koos oma dobermanni Vedrugaga.

Foto: Tanel Meos

Sageli muudab rünnakute uurimise keeruliseks tunnistajate puudumine. „Samuti on kohati väga keerukas ja palju juhtudel võimatu kindlaks teha ründava koera omanikku, kui loomal puudub kiip,” osutas Hunt.

Hunt tõi esile, et seni on kõige suurem mupo määratud rahatrahv olnud 360 eurot. Sellise karistusega päädinud juhtum leidis aset eelmise aasta septembris, kui Oismäel aiast välja pääsenud koer ründas ja pures surnuks jalutusrihma otsas olnud väikese koera. Pirita juhtumi kohta on mupo alustanud menetlust. Ameti kinnitusele on küsitatud nii hukkunud koera omanikku kui ka tunnistajaid. Ühtlasi on mupo töötajad tunnistusi andma kutsunud ka mastifi omaniku.

Tuuli Härson politsei- ja piirivalveametist tõi esile, et enamasti uurib politsei rünnaku juhtumite väärtekorras. „Erandjuhtumite puhul, kui ründe tagajärg on äärmiselt tõsine, on võimalik ka kriminaalmenetluse alusta-

mine,” osutas ta. „Menetluse alus sõltub väga paljudest asjaoludest ning eelkõige on oluline tõendada peremehe tahtlus või teadlikkus koera ohtlikkusest,” selgitas ta.

Menetletud juhtumeid, mille korral koerad või kassid on kellelegi varalist või tervisekahju tekitanud, on tänavu politsei registreerinud üle 230. Kannatusi põhjustanud koerte-kasside omanikele mää-

ratud trahvisumma on seejuures olnud 68 eurot.

Terviseameti statistika näitab, et nende inimeste hulk, kes on koertelt hammustada saanud, on viimastel aastatel aina vähemaks jäänud. Näiteks kui 2010. aastal pöördus abi saamiseks tohtrite poole pea 1500 inimest, siis mullu veidi üle 1100 hädalise. Tänavu augustikuu seisuga on kannatanuid olnud 720. ●

Koer olgu rihma otsas

Maris Siilmann Eesti kennelliidust märkis Eesti Päevalehes koerte rünnete teemat kommenteerides, et selliseid juhtumeid annab vältida, kui omanikud ei laseks enda penidel vabalt ringi joosta.

„Linnaruumis peavad koerad rihmastatud olema, nagu ka eeskiri seda ette näeb,” sõnas Siilmann ja lisas, et omanikud kipuvad oma koeri sageli ka üleliia usaldama. Seejuures usutakse põhjendamatult, et kui koer pole seni kedagi rünnanud, siis ei tee ta ka tulevikus kellelegi midagi halba.

„On koeri, kes lihtsalt ei salli teisi koeri,” viitas Siilmann, miks võivad nad üksteisele kallale karata. Selline omadus on koerale kas kaasasündinud või siis tekkinud mõne varasema halva kogemuse tulemusena.

Mupo soovib koerte omanikel enda lemmikutega väga tähelepanelik olla. Kui koer on agressiivne või kergesti erutuv, tuleb jalutamisel kasutada suukorvi või hoida teda lühikese rihma otsas. Ründava koera vastu aitab näiteks pipragaas. Rünnaku korral tuleb Tallinnas sellest kohe teada anda mupo numbril 14 410.

Heili Sepp: väited sularaha kohta pole süüdistuse jaoks piisavad

Intervjuu

Teete Tammeorg
reporter

Juhtiv riigiprokurör rõhutab, et üks Keskerakonna võimaliku ebaseadusliku rahastamise kaasus on seal ootel.

●● Prokuratuur on teatanud, et endise keskerakondlase Tarmo Lausingu avalduste alusel ei saa erakonda musta raha toomise kohta alustada kriminaalmenetlust, sest võimalik kuritegu on aegunud, kuna toimus 2000. aastate keskel. LP-s rääkis aga endine keskerakondlane Henri Kaselo, et teadmata päritolu sularaha jagati erakonna volikogul piirkonnajuhtidele ka 2009. aastal, neid summast raamatupidamisse kirja panemata. Mart Viisitamm on viidanud, et tundmatu päritoluga sularaha on erakond vastu võtnud ka hiljem, kui mitte praegugi. 2009. aasta mahub kenasti viieaastasessse ajapiiri. Miks ei soostu prokuratuur neid juhtumeid uurima?

Mart Viisitamme intervjuust nähtub, et kuriteotunnustega faktid piirnevad tema tegevsekretäriks olekuga, mis lõppes 2005. aastal. Kaselo 2009. aasta näites aga ei ilmnenud, et tegemist oleks olnud ebaseaduslikul teel erakonnani jõudnud rahaga. Sularahaga arveldamine erakonna vara piires iseenesest keelatud ei ole ega moodusta kuriteo koosseisu. Kumbki sündmusekirjeldus ei andnud alust uue eraldiseisva kriminaalasja alustamiseks, aga tuleb rõhutada, et Keskerakonna viimaste aastate võimaliku ebaseadusliku rahastamise kohta on prokuratuuri menetluses kriminaalasi. Selles oli prokuratuur valmis esitama juba möödunud aastal süüdistust Priit Toobalile erakonna sularahakassasse teadmata päritolu raha vastuvõtmise eest aastatel 2010–2011. Süüdistust ei ole seni olnud võimalik esitada, kuna õiguskantsler tagastas vastava taot-

luse riigiprokuratuurile, leides, et kehtiv menetlusseadus on vastuolus põhiseadusega.

●● Lausingu ütlused sarnanevad endise reformierakondlase Silver Meikari varasema ülestunnistusega Reformierakonna musta rahastamise kohta. Tookord alustas prokuratuur uurimist, kuid see lõpetati piisava tõendusmaterjali puudumise tõttu. Mille poolest erinevad need kaks juhtumit – miks otsustati esimese puhul menetluse kasuks, teise puhul teatas prokuratuur kohe, et võimalik kuritegu on aegunud?

Meikar rääkis algusest peale ja selgesõnaliselt konkreetsetest 2009.–2010. aasta rahastamisjuhtudest, millel olid kuriteotunnused. Lausing on ka ise öelnud, et tema nimetatud rahastamisnäited jäävad aegumistähtaaja taha, ja on piiritletud neid seni 2005. aasta sündmustega. Seega on peamine vahe selles, et kui Meikar viitas aegumata tegudele, siis Lausing aegunud tegudele.

Mis puudutab prokuratuuri hinnangu andmist menetluse alustamisele, siis tehti seda mõlemal juhul väga sarnaselt – mõne tunni jooksul.

●● Peaminister Andrus Ansip ütles hiljutises intervjuus EPLile, et näeb prokuratuuri käitumises „selektiivust” ja „ebaproportsionaalsust” olukorras, kus Reformierakonna nn musta raha juhtumit uuriti, SDE valimisreklaami maksumuse küsimust ei kommenteerita ning Keskerakonna juhtumi puhul öeldakse suhteliselt kiiresti, et juhtum on aegunud. Kuidas kommenteerite?

Erinevatele avaldustele on reageeritud sarnase kiirusega, sõltumata erakonnast – mäletavasti reageeriti Meikari avaldusele samuti mõne tunniga, tulenevalt tollase avalduse sisust oli prokuratuuri seisu-koht lihtsalt teistsugune kui möödunud nädalal Lausingu puhul. Prokuratuur selekteerib juhtumid menetlemiseks ainult seadusest tulenevate kriteeriumide alusel. Prokuratuur ei ole kunagi alustanud kriminaalmenetlust aegunud rahastamisjuhtumite uurimiseks, sõltumata sellest, millise erakonna kohta meile on teave laekunud. Samuti ei ole prokuratuur ühegi erakonna puhul pidanud pelgalt väiteid sularahakassa kohta põhjuseks kedagi kuriteos kahtlustada. ●

KUI HIND ON OLULINE, SIIS OSTA AKNAD E-POEST

E-POOD AVATUD 24/7 WWW.PLASTO.EE/EPOOD

NÜÜD VALIKUS KA VÄRVILISED AKNAD

Eestis pole kõrgkoolide kvaliteedi

Värskest doktoritööst selgub, et akadeemikud, üliõpilased, tööandjad ja riik mõistavad kõrgkooli kvaliteedi all sootuks erinevaid asju ja praegune ülikoolide hindamissüsteem kipub arvestama seda, mida peavad oluliseks akadeemikud.

Kaisa Alliksaar
kaisa.alliksaar@epl.ee

Eesti kõrghariduse kvaliteediagentuuri arendusjuht Maiki Udam intervjueris oma doktoritöö jaoks tööandjaid, üliõpilasi, õppejõude, rektoreid, gümnasiste ja ministeeriumide esindajaid ning uuris neilt, milliste kriteeriumite alusel võiks head ülikooli keskpärasest eristada.

Vastustest selgus üllatav tõsiasi, et osapoolte arvamused lähevad täiesti lahku. „Riigi jaoks on tähtis see, et ülikooli jätkusuutlikkus viie või kümne aasta lõikes oleks tagatud. Tööandjad ja gümnasistid, kes on turu esindajad, lähituvad ülikoolide hindamisel lõpetajate edukusest ja akadeemikud tähtsustavad seda, mis ülikooli seinte vahel toimub,” rääkis Udam.

Teda üllatas, et näiteks lõpetajate edukust üliõpilased ja õppejõud kuigi oluliseks ei pidanudki. „Ülikoolis sees olles inimeste fookus muutub ja rohkem hakkab huvitama see, mis ülikooli seinte

vahel toimub,” arvas ta. Õppejõud rõhutasid personalipoliitika läbipaistvust, toimivat infrastruktuuri ja teadustulemusi. Üliõpilased rääkisid pigem õpikeskkonnast, mitte ülikooli positsioonist riigis või maailmas. Üksnes rektorid moodus-

Praegune hindamine on kõrgkoolidele suunatud ja esindab akadeemilisi huve.

tasid ülikooli siseringi hulgas eraldi grupi, kes pidas kõige olulisemaks tagasisideks just vilistlaste hakkamasaamist.

Riigi jaoks on aga määrava tähtsusega see, et väljajagatud ressursid kasutataks võimalikult hästi ära. „Riik tahab garantiid, et meie ülikoolid ei tegeleks mõttetult dubleerimisega, sest akki saab täpselt sama asja teha ka mõnes teises kõrgkoolis,” selgitas Udam. Riigi esindajad nimetasidki oluliseks kvaliteedi näitajaks seda, et ülikool majandaks ennast mõistlikult, väljendaks ühis-

konnale selgelt, mis suunas soovitakse areneda, ja suudaks püstitatud eesmärgi täita.

„Tööandjate puhul torakas silma aga see, et nad olid tugevalt tulemustele orienteeritud,” ütles Udam ja lisas, et mõned tööandjad tahavad näha ülikoolist tulevat nii-öelda valmis- toodangut, mis hakkab ettevõttele ja ühiskonnale kohe väärtusi tootma. Tööandjate arvates on hea ülikool selline, mille lõpetajad saavad tööd ja hoiavad seda, oskavad võõrkeeli ja on omandanud tööandjale vajalikud oskused. Tähelepanu pöörati ka õppejõudude mainele ja ülikooli suhetele tööandjate ja teiste institutsioonidega.

Kõigi huve ei saa arvestada
Udamit ajendas ülikoolide kvaliteedi tõlgendamist uurima see, et maailma haridusteoreetikute arvates peaks ülikoolide kvaliteedihindamine aitama ühendada ja sõnastada eri huvigruppide ootusi, sest

kõrghariduse massistumise tõttu on ühiskondlik usaldus ülikoolide vastu vähenenud. Tema sõnul hakkaksid kõrgkoolid ise ühiskonna ootustele vastamise nimel pingutama, kui väljaspool ülikooli hinnataks seda, mida eri huvigrupid oluliseks peavad.

„Praegu meil töötab selline kvaliteedihindamine, mis üritab riiki, turgu ja akadeemilist maailma ühendada, aga see on ikkagi kõige rohkem kõrgkoolile suunatud ja esindab akadeemilisi huve,” ütles Udam. Teistele huvigruppidele olulised kriteeriumid, näiteks koostöö tööandjatega ja mingil määral ka lõpetajate edukus, olevat küll esindatud, kuid rohkem rõhku pannakse ikkagi kõrgkoolisisele protsessidele, mis välismaailma ei kõneta.

Udam järelendas, et riiklikku hindamissüsteemi, mis teeniks ühtviisi nii kõrgkoolide, tööandjate kui ka riigi huve, ei olegi võimalik luua, sest huvid on liiga lahknevad. „Küll aga võiksid ülikoolid püüda näidata end rahvusvahelistes pin-

Kross: Keskerakond plaanib tänaseks Toompeale rahutusi

IRL-i linnapeakandidaat ja kunagi julgeolekuasutuste koordineerimisdirektorina töötanud Erik-Niiles Kross koostas memo, milles kinnitab, et Keskerakond kavatseb 10. oktoobriks provokatiivse iseloomuga aktsiooni. Krossi kinnitusele levitatakse Tallinnas eesti- ja venekeelseid lendlehti, millega kutsetakse rahvast moodustama ümber Toompea kaitseringi, et mitte lasta parempoolseid Toompealt all-linna.

„Erinevatest allikatest väidetakse, et Edgar Savisaare huvi venekeelse valija mobiiliseerimiseks on provotseerida tänavakonflikt, millesse peab sekkuma politsei. Pronksiööde meenutavate videokaadrite jõudmine PBK ja teiste telekanalite ekraanidele peaks inimestele meenutama 2007. aasta sündmusi, andma venekeelsele valijale signaali, et „jälle pektakse omasid”, ja andma sõnumi, et „valige Eesti riigi vastu, valige Keskerakond”, kirjutab Kross.

Meerikandidaat lisab, et täheldatud on ka pronksiöö aktivistide suhtlemist Keskerakonna juhtidega. „Näiteks külastas nn Edgari kohviku avamist 27. aprilli 2007. aas-

Edgar Savisaare ja Juri Žuravljovi kätlemine pani Krossi memot kirjutama.

Foto: Andres Putting

ta rahutuste organiseerimise eest kohtus süüdi mõistetud Juri Žuravljov,” väidab Kross. Krossi juttu kinnitab ka Delfi fotograafi Edgari kohviku avamisel tehtud pilt, kus Edgar Savisaarega kätleb 2008. aastal Harju maakohus Westmani äris toimunud rüüstamise ja tuvastamata poest pooliku õllekasti varastamise eest tingimisi süüdi mõistetud Oise Vahtkonna üks juhte Juri Žuravljov.

Vaja ennetavat vestlust

Kross koostas pea-, sise- ja kaitseministrile ka soovitusi, mille kohaselt peaksid vastavad asutused korraldama Keskerakonna juhtidega

ennetava vestluse ja kutsu- ma neid üles mitte põhjustama oma toetajate avaliku korra rikkumist.

Peale selle peaksid ametkonnad korraldama ennetavad vestlused Tallinna valimiskampanias osalevate poliitiliste erakondade ja valimisliitude esindajatega ning soovitama neil vältida Keskerakonna aktsiooni ja igal juhul hoiduda konfliktidest. Politsei korrakaitseüksused peaksid olema toimuvast informeeritud, vajaduse korral valmis tagama inimeste vaba pääsu Toompealt alla ja all-linnast Toompeale, kuid sekkuma ainult siis, kui on reaalne oht inimeste füüsilisele julgeolekule. **• Delfi**

Tallinn

Tallinna Kesklinna Valitsus

Tallinna Kesklinna Valitsus viis **27.09.2013** läbi **Jakobi tn 17 detailplaneeringu** avaliku väljapaneku järgse avaliku arutelu. Ajavahemikus **9.08-23.08.2013** toimunud avalikul väljapanekul esitati üks vastuväidet ja ettepanekuid sisaldav pöördumine. Tallinna Kesklinna Valitsuses toimunud detailplaneeringu avalikust arutelust võtsid osa planeeringu koostaja, planeeringu taotleja esindaja, planeeringu arhitekt, Lastekodu tn 24 elanik ja linnaosa esindajad. Arutelul kommenteeris planeeringu arhitekt esitatud vastuväidet, sisulist arutelu planeeringu üle ei toimunud. Detailplaneeringu menetlemist jätkab Tallinna Linnaplaneerimise Amet.

TEATAB

Tallinna Kesklinna Valitsus

Tallinna Kesklinna Valitsus ja Tallinna Linnaplaneerimise Amet avalikustasid ajavahemikus **26.08-23.09.2013** **Luite tn 5 ja Luite tn 11 kinnistute detailplaneeringu**. Nimetatud ajavahemikus käis detailplaneeringuga tutvumas neli isikut. Avalikul väljapaneku ajal laekus kohalikule omavalitsusele kolm kirjalikke ettepanekuid ja vastuväiteid sisaldavat pöördumist. Avaliku väljapaneku tulemusi tutvustav avalik arutelu viiakse läbi **29. oktoobril 2013** algusega **kell 14.00** Tallinna Kesklinna Valitsuse saalis (Nunne tn 18). Info telefonil 645 7264. Detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga saab tutvuda Tallinna planeeringute registris aadressil (Internet Exploreri vahendusel) <http://tpr.tallinn.ee/tpr>

TEATAB

Tallinna Kesklinna Valitsus

Tallinna Kesklinna Valitsus ja Tallinna Linnaplaneerimise Amet avalikustavad ajavahemikul **5.11-18.11.2013** Tallinna Linnavalitsuse 11. septembri 2013 korraldusega nr 1242-k vastuvõetud **Vesivärava tn 44a kinnistu ja Vesivärava tn 44b kinnistu detailplaneeringu**. Planeeritava maa ala suurus on 0,33 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on moodustada elamumaa sihtotstarbega Vesivärava tn 44a ja Vesivärava tn 44b kinnistutest üks elamumaa sihtotstarbega krunt, üks sotsiaalmaa (üldkasutatava maa) sihtotstarbega krunt ja üks transpordimaa sihtotstarbega krunt ning määrata ehitusõigus elamumaa krundile kuni 3 maapealse (3. korrus on tagasiastega korrus) ja 1 maapealse korrusega mitme korteriga elamu ehitamiseks ning kõikide kruntide kasutamise tingimused. Detailplaneeringu materjalidega saab ülnimetatud ajavahemikul tutvuda tööpäeviti Tallinna Kesklinna Valitsuses, Nunne tn 18, hoovimajas toas 32 ning Tallinna Linnavalitsuse, asukohaga Vabaduse väljak 7, I korruse infosaalis esmaspäeval 8.15–18.00, teisipäevast neljapäevani 8.15–17.00 ning reedel 8.15–16.00. Detailplaneeringu materjalidega on võimalik tutvuda ka Tallinna linna planeeringute registris <http://tpr.tallinn.ee/tpr/>

TEATAB

Lasnamäe Linnaosa Valitsus

Vastavalt Lasnamäe linnaosa vanema 8. oktoobri 2013 korraldusele nr 1-15/211 kuulutab Lasnamäe Linnaosa Valitsus välja eelläbirääkimistega pakkumise linnarajatise kaubandustegevuseks kasutusse andmiseks püsiva müügikoha (kioski) paigaldamiseks Kalevipoja põik 10 tahat alghinnaga 7,70 eurot ühe m² kohta kuus. Pakkumiste esitamise tähtaeg on 24.10.2013 kell 9.20. Pakkumise tingimused Tallinna linna veebilehel www.tallinn.ee/est/ametlikud_teated

TEATAB

kohta ühtset arusaama

geridades, kuna neid peavad tööandjad ja abiturientid ehk turu esindajad üheks kvaliteedi kriteeriumiks,” arvas ta.

Tartu ülikooli õppeprorektor Martin Hallik ei nõustu arusaamaga, nagu oleks hindamissüsteem kõrgkoolide poole kaldu. „Praegune kõrgkoolide välishindamise süsteem ei ole suunatud akadeemikutele ja kõrgkoolidele endile, vaid kõigile huvigruppidele,” ütles Hallik. Ta lisas, et teised huvigrupid ei väärtusta hinnatavaid kriteeriume, mida on näha ka teistes riikides.

Haridusministeeriumi kõrghariduse osakonna juhataja Helen Põllo on aga Udamiga nõus. Ta leidis, et hindamistevuse tulemusena valmivad soovitud on mõeldud eelkõige õppeasutuse enda parendamiseks. „Kvaliteedihindamine ei ole loodud sooviga tekitada ka õppeasutuste pingerida, mille vastu üldsus võib huvi tunda,” kommenteeris ta ja lisas, et eri huvigruppide vajadusi tuleks arvestada, aga eeskätt peab siiski silmas pidama hindamise põhieesmärke. ●

Kuu aja eest kaitses Maiki Udam Tallinna ülikoolis doktoritööd „Riigi, turu ja akadeemilise kogukonna ootused kõrgkoolidele: väljakutse institutsionaalsele välishindamisele. Eesti näide”.

Foto: Ilmar Saabas

KOMMENTAAR

Ülikooli nime väärivad Eestis ainult kaks õppeasutust

Enn Veskimägi

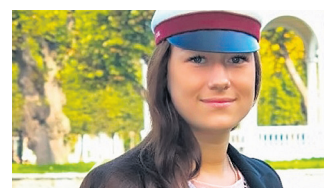
ettevõtja

Tegelikult väärivad ülikooli nime meil vaid Tartu ülikool ja Tallinna tehnikaülikool. Kuna esindan tööstussektorit, siis meie huvid on enim seotud TTÜ-ga. Kvaliteedi-

hindamist tuleks alustada nii-öelda sissetulevast materjalist ja sisseastumiseksamite kriteeriumitest: kui ülikoolid korraldavad augustis täiendavaid vastuvõtte vabadele kohtadele, siis on see kvaliteedis järeleandmine. Tööandjatel ei ole huvi pingerea vastu, sest kõik sõltub sellest, millistel alustel seda koostatakse. Tööandja ehk ettevõtja eesmärk on varajane koostöö ülikooli ja õppuritega, sest teoreetilised teadmised ja praktilised kogemused paralleelselt annavad oluliselt parema lõpptulemuse.

KOMMENTAAR

Ühiskonna ootused pole ainutähtsad

Enelin Paas

Tallinna ülikooli
üliõpilasesinduse juht

Kõrgharidus on kvaliteetne, kui see täidab oma eesmärgi: õpetab välja edukaid spetsialiste, õpetab „kastist” välja vaatama, tegema teadlikke valikuid ja pikemas perspektiivis rahuldab ka ühiskonna vajadusi. Kuid oluline pole üksnes see, mida ühiskond meilt ootab. Tähtis on, et tudengid valik-

sid eriala, mis neile meeldib, ja oleksid südamega asja kallal ka aastaid pärast lõpetamist. Kvaliteetse kõrgharidusega käib käsi-akadeemiline vabadus – teaduslike huvide ja teemade vaba valik, mis annab paindlikud võimalused eriala ja ainete valimiseks ning õppimisaja planeerimiseks.

Oluline on ka tudengite osakaal, kes pärast lõpetamist omandatud erialal tööle suunduvad. Mida suurem nende protsent on, seda kvaliteetsemaks saab kõrgharidust pidada. Valdakondadevaheline teadmisesiire, rahvusvahelise tunde ja akadeemiline mobiilsus on samuti märksõnad, mida täna päeval kvaliteetsest kõrgharidusest rääkides arvestama peaks.

Reisile Londonisse, Sherlockile külla, sõidab

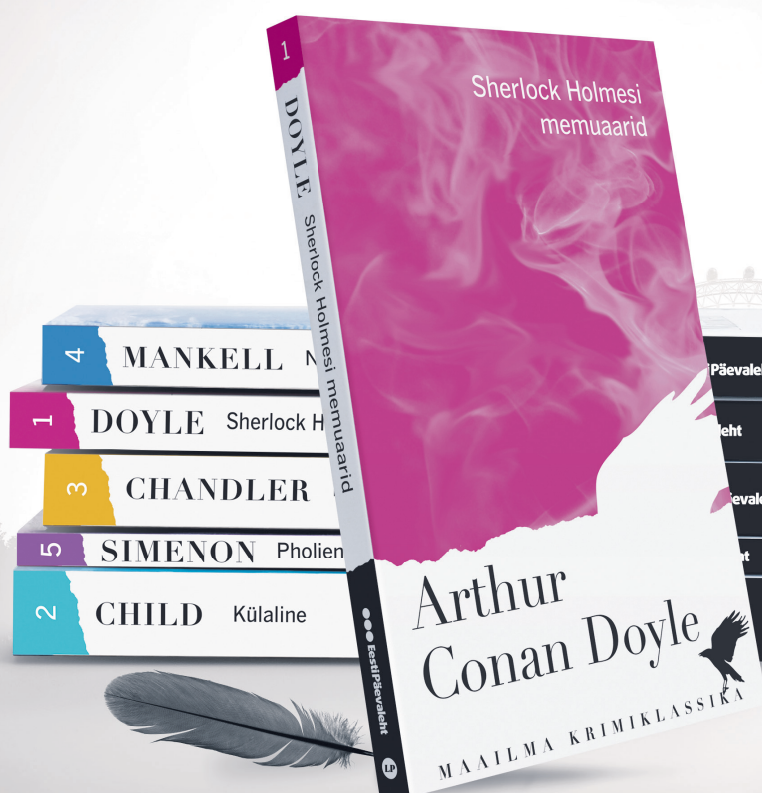
MAILIS REILJAN

Palju õnne!

Võidureis sisaldab:

- ✈ Lennupiletid Tallinn-London-Tallinn
- 🏠 Kolm ööd majutust Londoni kesklinna hotelli Park Plaza Sherlock Holmes**** 2-kohalises toas, koos hommikusöögiga.
- 🚌 Põnev Londoni bussiekskursioon
- 🍽 Traditsiooniline pärastlõunatee
- 🕵 Jalutuskäik Jack The Ripperi jälgedes

Reisi väärtus 1500 €!

SARJA INFO JA TELLIMINE:

raamat.epl.ee, raamatud@epl.ee, tel 680 4444

MAAILMA
KRIMIKLASSIKA

Reisile viib

wris
REISIBÜROO

USA KESKPANGA JUHIKS SAAB NAINE

USA president Barack Obama nimetas Föderaalreservi ehk keskpanga juhatuse esimeheks Janet Yelleni (pildil). Esimest korda täidab seda maailma mõju- kaimat rahanduspoliitilist ame-

tikohta naine. Seni töötas Yellen Föderaalreservi juhatuse aseesi- mehena. 67-aastast Yellenit pee- takse Ühendriikide kriisiaegsete majanduse stimuleerivate arhitektiks. ERR

BRITI LUURE: SNOWDEN ON KINGITUS TERRORISTIDELE

Edward Snowdeni paljastused Briti luure jälitustegevuse koh- ta on kingitus terroristidele, sest need nõrgestavad julgeoleku- teenistuste võimet peatada lää- nevastaseid rünnakuid, teatas

Briti vastuluure- ja julgeoleku- teenistuse MI5 peadirektor And- rew Parker. Ta nimetas mõtte- tuks ettekujutust, et Briti spioo- nid sorivad põhjuseta läbi ini- meste privaatandmeid. Delfi

Karzai: NATO pole meile toonud mingeid saavutusi, ainult häda

Ametiaja lõpule läheneva presidendi sõnul osaleb

Taliban ilmselt valimistel ja enda pärast ta ei karda.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epl.ee

USA juhitud Afganistani invasiooni 12. aastapäeval kuulutas president Hamid Karzai, et välisvägede sõjalised pingutused seal pole õieti midagi andnud, et USA sõjavägi võib vabalt viimase meheni lahku- da, et korruptsioon on tingi- tud välisrahast ja et Taliban naasmise pärast pole naistel vaja karta.

„Julgeolekurindel on kogu NATO ettevõtmine olnud see, mis põhjustas Afganistani- le palju kannatusi ja paljude elude kaotuse ja ei mingeid saavutusi, sest maa ei ole tur- valine. Ma ei ole õnnelik öel- des, et julgeolek on osaline ja mitte selle poole me ei püüel- nud. Me tahtsime absoluut- set julgeolekut ja selgelt ter- rorismi vastu peetavat sõda,” ütles Karzai BBC-le antud intervjuus.

Karzai kinnitas, et ta peab läbirääkimisi, et tuua Taliban taas valitsusse.

Karzai sõnul olid tema suhted president George W. Bushiga head ja arusaamad sarnased kuni 2005. aastani. Siis aga oli Bush otsustanud mitte laiend- ada sõda Pakistani ja algas suhete halvenemine. „Siis me nägime esimesi tsiviilohvreid, nägime, et terrorivastast sõda ei peeta seal, kus seda tulnuks pidada. See tähendab varju- paikades ja treeningplatsidel väljaspool Afganistani, mit- te aga nii, et USA ja NATO väed korraldasid operatsioo- ne Afganistani külates, teki- tades afgaani rahvale kannat- tusi,” ütles Karzai.

Talibani tagasitulek

Kuue kuu pärast toimuvatel presidendivalimistel kahel korral ametisse valitud Karzai enam osaleda ei saa. Kui NATO väeüksused lahkuvad Afganistanist järgmise aas- ta jooksul, siis USA soov on olnud pärast 2014. aastat teh- tavat koosööd käsitleva kahe- poolse kokkuleppe sõlmimi- ne. Muu hulgas tahab USA, et Afganistani jäävad sõjaväe-

lased ei alluks sealsetele sea- dustele. Aina tõenäolisemaks on aga muutunud nn nullva- riant ehk kõigi USA sõjaväe- laste lahkumine.

Nii mõnegi vaatleja meelest on Karzai kasutanud kokku- leppe saavutamiseks peeta- vaid läbirääkimisi, et kaubel- da ameeriklastelt välja rohkem abi ja relvastust. USA kõrgeim sõjaväelane kindral Martin Dempsey ütles juba mõne kuu eest, et kui oktoobriks kokku- lepet ei ole, kujuneb missioo- ni jätkamise kavandamine pal- ju raskemaks.

Intervjuus BBC-le ei ilmu- tanud Karzai just erilist innu- kust. „Kui kokkulepe ei sobi meile, siis võivad nad lahku- da. Kokkulepe peab sobima Afganistani huvide ja eesmär- kidega,” rõhutas ta. „Kui see kokkulepe ei anna Afgani- stani rahu ja julgeolekut, siis afgaanid seda ei taha. See on väga selge.” Küsimusele, miks nimetavad ameeriklased teda ebausaldusväärseks ja eba- efektiivseks partneriks, vas- tas Karzai: „Me ei lähe kaa- sa sellega, mida nad tahavad. Nad tahavad, et me oleksime vait, kui tsiviilisi- kuid tapetakse. Me ei ole, ei saagi olla.”

Karzai kinni- tas, et ta peab ka läbirääkimisi Tali- baniga ja eesmärk on nende toomine valitsusse. „Jah, afgaanidena on nad teretulnud valitsusse, nagu kõik teised afgaanid.” Aga kas siis USA avalikku- ses ei teki küsimust, milleks see kõik? Kaksteist aastat elude kaotamist, ja siis saab Taliban lihtsalt tagasi tulla ja valitsuses osaleda? „Ameerik- lased ise on öelnud, et Tali- ban ei ole nende vaenlane ja nad ei võitle enam Talibaniga,” ütles Karzai.

Tema sõnul pole ka naistel põhjust karta nende olukorra halvenemist, kui Taliban naa- seb. „Üldsegi mitte,” kinnitas Karzai. „Üldsegi mitte,” vas- tas ta ka küsimusele, kuivõrd mureseb ta enda turvalisuse pärast, kui ta ametist lahkub. „Muidugi mitte,” oli aga vas- tus küsimusele, kas tema valit- susaja pändandiks jääb lohkav korruptsioon.

„Meie valitsus on nõrk ja ebaefektiivne teiste valitsus- tega võrreldes. Suur korrupt- sioon, sajad miljonid dollarid ei ole olnud Afganistani oma, nüüd teab seda igaüks. See oli välismaine,” väitis Karzai. ●

NATO LISBOA OTAN SUMMIT SOMMET CIME

President Hamid Karzai jaoks on NATO tegevus Afganistanis olnud pettumus. Foto: Reuters/Scanpix

Tõenäoline kuuik, kelle seast tuleb president

Praegu pürgib aprilli algul toi- muvatel valimistel presidendiks 27 kandidaati, kelle hulgas ei ole selget favoriiti. Igaüks neist esi- tas ka kaks kaastlast, kellest nen- de võidu korral saavad asepresi- dendid. Valimiskomisjon kinni- tab kandidaadid 11. novembril. ●● **Zalmay Rassoul** on endine välisminister, kelle võiduvõi- malusi hindavad paljud vaatle- jad headeks. ●● **Abdul Rab Rasoul Sayyaf** on endine sõjapealik, kelle tee- neks peetakse al-Qaida Afgani- stani kutsumist ja keda on süüdis- tatud inimõiguste rikkumistes.

●● **Abdullah Abdullah** on läänes hariduse saanud endine välismi- nister, kes 2009. aasta valimistel saavutas teise tulemuse. ●● **Ashraf Ghani** on endine Maa- ilmapanga ametnik ja endine rahandusminister, kes eelmis- tel valimistel saavutas neljanda tulemuse. ●● **Qayum Karzai** on praeguse presidendi vanem vend, ärimees. ●● **Gul Agha Shirzai** on endi- ne provintsi kuberner, keda süü- distatakse narkokaubanduses ja pedofiilias.

Analüütikute sõnul on üks int- rigeeriv küsimus see, keda toetab

president Karzai. Ta on küll öel- nud, et mitte kedagi, kuid arva- takse, et lõpuks annab ta siis- ki toe kandidaadile, kes jääks teda kuulda võtma ja ka tema huve arvestama. Kõige tõenäo- lisemaks peetakse, et toetuse pälvib tema eksvälisminister Rassoul.

Täielikult ei välistata või- malust, et Hamid Karzai püüab mõneks ajaks ametisse eda- si jääda. See oleks riskantne samm, kuid ta võib lükata vali- mised edasi, kui nende eelõh- tuks kujuneb julgeolekuolukord väga tõsiseks.

Eestigi ilmutas tõtakat optimismi

Kui veel mõne aja eest kõla- sid optimistlikumad noodid Afganistani julgeolekuolu- korra paranemise kohta ja seda ka siinsete poliitikute suust, siis tegelikult on aas- ta kujunenud ohvräterohkeks.

Ajal, mil NATO tõmbab operatsioone koomale, on vägivald suurenenud. ÜRO raporti kohaselt on 2013. aas- ta esimesel poolel tapetud rohkem kui tuhat ja vigasta- da saanud umbes paar tuhat tsiviilisikut. Seda on 23% võr- ra rohkem kui eelmisel aastal samal ajal.

Eesti poliitikud võtsid Afga- nistani olukorra kohta rohkem sõna kevadel, kui teemaks oli eitava vastuse saanud varju- paigataotlus Eesti sõjaväelasi abistanud tõlk Omarilt, kes muretses sellepärast, mis saab temast siis, kui välisväed järg- misel aastal lahkuvad ja Tali- ban ilmselt jõulisemalt naaseb. Selles kontekstis tõstsidki Ees- ti poliitikud esile just olukor- ra paranemist.

Urmas Paet: Hamid Karzai nüüdne aval- dus on arusaamatu ja vastuvõetamatu.

„Olin ise Afganistanis mõnda aega tagasi, julgen öelda nen- de signaalide põhjal, vesteldes väga paljude eri osapooltega, et ta on oluliselt turvalisem kui veel mõni aasta tagasi,” ütles siseminister Ken Marti Vaher mais ERR-ile.

Välisminister Urmas Paet esines samas meediakanalis tollal hoogsamaltki. „Täna- se Afganistani julgeolekuolu- kord on sealse riigi elanikele parem, kui see ükskõik mis ajal viimase 34 aasta jooksul on olnud ehk alates 1979. aas- tast, mil Nõukogude Liit Afga- nistani tungis,” hindas välismi- nister olukorda.

Hamid Karzai nüüdset avaldust kommenteerides ütles Urmas Paet ERR-ile, et see on arusaamatu ja vas- tuvõetamatu. Tema sõnul on Karzai juttu võimalik seletada lähenevate presidendivalimis- te õhkkonnaga Afganistanis ja sellega, et riigis mõeldakse valimist järgse olukorra pea- le. „Aga sellised väljaütlemi- sed rahvusvaheliste jõudude kohta, rahvusvahelise kogu- konna panuse kohta Afgani- stanis ei ole vastuvõetavad,” lei- dis Paet. ● EPL

MEREL ON KÕRGE PALK

3500 eurot on sadakonna meremehe keskmine palk Eesti krevetipüügifirmas AS Reyktal, mis kuulub siinsete palgamaksjate tippu. **Äripäev**

KÕIGE RISKANTSEM ON INVESTEERIDA KRUNTI

1Partner Kinnisvara tegevdirectori Martin Vahteri sõnul on kõige riskantsem investering hoonestamata maalapp, mis võib kriisi korral kaotada 90% esialgsest väärtusest. Vahter märkis,

et praegu maa hinnad tõusnud pole, kuid tõenäoliselt see tasapisi juhtub. Tema hinnangul on hoolimata võimalikust hinnatõusust siiski riskantne tühja krunti investeerida. **Ärileht**

EURO TOOB LÄTI ÄRIMEESTELE TRAHVI

Läti Pank trahvib ettevõtteid, kes hakkavad euroga arveldama enne ametlikku euro kasutuselevõttu järgmise aasta 1. jaanuaril. Trahvi suurus on vähemalt 10% ettevõttele antud eurodest.

„Trahvid saavad olema karmid, kuna meile kehtivad Euroopa Keskpanka karmid nõuded,” manitses Läti keskpanka esindaja Janis Blums sealseid ettevõtjaid. **Ärileht**

Kühne + Nageli tegevjuht Priit Põldar võttis teisipäevasel ettevõtlusgalal vastu peaauhinna.

Foto: Ilmar Saabas

Edukamad firmad arenevad tänu Eesti maksusüsteemile

Ettevõtluse auhinna

võitjad nimetavad üksmeelselt oma edu aluseks tulumaksuvabastust.

Andres Reimer

andres.reimer@arileht.ee

Väljavõtmata tulu maksust vabastamisega annab riik arenemishimulistele ettevõtetele tugeva rahasüsti, kinnitasid teisipäeval Estonia kontserdisaalis pärjatud ettevõtete juhid. Võitjad eelistavad teenitud tulu firma arengusse investeerida ja tulumaksuvabastus annab neile ligi veerandi võrra suurema omafinantseerimisvõime võrreldes sellega, kui kogu tulu maksustataks.

Ettevõtluse peaauhinna ja aasta välisinvestori tiitli võitnud ülemaailmne transpordija ja logistikateenuste pakkuja Kühne + Nagel tõi eelmisel aastal Eestisse oma kontserni infotehnoloogia keskuse. Ühe aastaga loodi sada töökohta, et Tallinna rajatud tehnoloogiaüksus varustaks IT-lahendustega sajas riigis tuhande esinduse ja 63 000 töötajaga hiigelfirmat.

„Ettevõtte analüütikud kaalusid 2011. aastal võimalikke asukohti, et luua Ida-Euroopasse uus tehnoloogiakeskus,” rääkis firma Tallinna IT-üksuse juht Mart Ambur. „Eesti osu-

tus finaali jõudnud viie võimaliku sihtkoha seast parimaks, sest siin on lihtne ja ettevõtlust soosiv maksusüsteem, madal korruptsioon ja kõrge üldine IT-alane võimekus.”

Kuna Eesti infotehnoloogia valdkond tegeleb teadmis- te ekspordiga, rõhutas Ambur, et ettevõtluskeskkonna parandamiseks on riigil vaja haridust tänapäevastada ja luua suunad, mis inspireeriksid rahvusvahelisi kontserne oma tugiüksusi Eestisse tooma.

Probleemiks on tööjõud

„Kolmandatest riikidest haritud ja kvalifitseeritud tööjõu sissetoomist tuleks lihtsustada,

Ettevõtluskeskkonna parandamiseks on riigil vaja haridust tänapäevastada.

sest need inimesed ei too kaasa sotsiaalseid probleeme ja integreerumisega kaasnevaid riske,” lisas Ambur.

Kühne + Nagel pakub mere-, õhu-, raudtee- ja maanteevedude teenuseid ning logistika täislahendusi.

Uuendusliku lahendusega tootmishoone rajamise eest aasta uuendaja tiitli võitnud Estanc peab ärist väljavõtmatat ettevõtlustulu maksustama-

ta jätmist peamiseks eeliseks võistluses vanadest Euroopa riikidest pärit ettevõtetega. „Vanade riikide ettevõtete püsikulud on väiksemad, sest nende tootmishooned on valmis ja investeerimisvajadus palju väiksem,” selgitas ettevõtte omanik Raigo Tammo. „Eesti maksusüsteem võimaldab ettevõtet arendada, sest lisaks riigi poolt pakutavatele toetustele jääb neljandik teenitud rahast just investeringuteks kätte.”

Eritellimuste peale mahu- teid tootev Estanc rajas uuendusliku tootmishalli, mis võimaldab töökohti paindlikult ümber korraldada, sest kõik kommunikatsioonid asuvad pörandal all. Energiakraanidele ligi pääsemiseks tuleb seadmed ühendada pörandas asuvate luukide kaudu, mis võimaldab kiiresti ja ohutult tööse võtta

erimöödulisi metallmahuteid.

Aastaga töötajate arvu 80-lt 130-ni kasvatanud Estanc kur- dab käibevahendite nappuse üle, mis ei võimalda tootmishooneid nii kiiresti rajada, kui oleks tellimusi. „Oleks suur abi, kui riigi fondid paneksid öla alla tootmishallide rajamisele, sest muidu seisame kogu aeg valiku ees: kas kulutada oma käibevahendide tooraine ostmiseks või hallide raja-

miseks,” tõdes Tammo. „Meil käib küll kosilasi, kes oleksid valmis suuri rahasid ettevõttesse paigutama, kuid firma kuulub perekonnale ja me ei taha kontrolli käest anda – seisame Eesti asja eest.”

Aasta kasvuettevõtte- na tunnustust teeninud aktsiaselts Rake toodab majade soojustamiseks fassaadipaneele. „Meie tiitel oli suuresti Eesti CO₂ kvoodi müüjate töö tulemus, sest riik panustas nende tehingute abil suuri summasid majade soojustamisesse,” selgitas ettevõtte juht Ants Katkosild. „Teiselt poolt aitas kaasa maksusüsteem: kui ettevõtte kasum oleks maksustatud, siis oleks meil jäänud tooteuudenduseks vajalikust summast neljandik puudu ning me poleks suutnud oma välispartneritega koostööd teha.”

ETTEVÕTLUSE AUHIND

2013 võitjad

- **Estanc AS** – aasta uuendaja
- **Tartu Mill AS** – aasta eksportija
- **Aqva Hotels OÜ** – aasta piirkondlik ettevõtte
- **Rake AS** – aasta kasvuettevõtte
- **Kühne + Nagel AS** – aasta välisinvestor ja ettevõtluse peaauhinna võitja

Finnair kavatseb lähiaastail Eestisse palju investeerida

Eile maandus Tallinnas

Airbus 340, ainsaks

reisijaks Finnairi asepresident Allister Paterson.

Tanel Saarmann

tanel.saarmann@arileht.ee

Oma esimese reisi tegi Finnair 90 aastat tagasi ja see oli Helsingist Tallinnasse. Just sellepärast tuli äsja Finnairiga liitunud lennundusspetsialist Paterson kohe siia. Tema sõnul liigub lennundus aina soodsama ja kiirema teenuse poole. Samal ajal ei muutu lennukid ise kiiremaks, vaid oluliseks saavad lühemad lennuteed, mis lähevad just nimelt üle Soome ja Eesti. Kasvavat lennundusturgu veavad aga Aasia riigid.

„Lennunduses on nii, et iga 15 aasta järel on käive kahekordistunud. See on kestnud juba mitu perioodi ja sel ei paista lõppu tulevat. Kasvu taga on Aasia suurriigid Hiina, Jaapan, Korea ja India,” ütles Paterson.

Finnair teeb Patersoni sõnul praegu suuri investeringuid uutesse lennukitesse: „Airbus 321 Sharkleide oleme tellinud

Allister Paterson

mitu, kahe aasta pärast saame kätte A350-d. Need võtavad palju vähem kütust ja tähendavad ka reisijaile suuremaid mugavusi,” rääkis ta.

Aasia turu kasv toob muudatusi ka lennukite interjöori ja isegi lennul pakutavasse menüüsse: Aasia inimesed on nimelt väga nõudlikud ja kvaliteeditundlikud.

Eestis läheb Finnairil Patersoni arvates väga hästi, kasv on olnud märgatav, eriti Aasia-reiside puhul. „Kavatseme siia edaspidi veel rohkem investeerida,” lubas ta. „Te asute lennunduse mõttes suurepärases paigas, just siit ja Helsingist on lühim lennutee mitmesse olulisse kohta.”

BLRT väikeaktsionärid palkasid endale appi kohtutäituri

Läänemere suurimas

laevaremontijas BLRT

Grupis on tüli saanud

veelgi suurema hoo.

Riina Kallas

riina.kallas@arileht.ee

Aktsionärid pöördusid kohtutäituri poole pärast seda, kui jõustus ringkonnakohtu määrus, millega kohus kohustas BLRT Grupi juhatust vastama aktsionäride Mihhail Gnidini ja Valeri Kovalenko küsimustele ja andma teavet ettevõtte äritegevuse, finantsseisu ja juhtimise kohta.

„Arvestades, et BLRT kontsern on akumulierenud ülisuure kasumi, vajavad aktsionärid infot, kas enamusaktsionär juhib seda kasumit piisavalt efektiivselt ja kas enamusaktsionär võib jagada kasumit varjatult,” ütles Gnidin. „Meie eesmärk on tagada BLRT Grupi juhtimises aktsionäride võrdne kohtlemine ja lõpetada ühe klanni eelistamine, nii nagu see senini on toimunud.”

Tallinna kohtutäitur Kaire Põlts saatis jõustunud kohtumäärusele viidates kahe nädala eest Kovalenko taotlusel BLRT Grupile võla täitmisteate, millega tegi ettepaneku info vabatahtlikuks edastamiseks 15 päeva jooksul pärast vastava teate kättesaamist. Vabatahtlikust täitmisest keeldumise korral ootab BLRT Grupi sunniraha määramine.

BLRT Grupi kommunikatsioonijuht Katja Ljubobratets ütles Ärilehele, et Gnidini ja Kovalenko avaldus on näide järjekordsest pahatahtlikust survest ettevõtte juhtkonna vastu. „Vastamaks aktsionäride küsimustele, kutsus 28. septembril BLRT Grupp kokku aktsionäride erakorralise üldkoosoleku, mis toimub 14. novembril. Sellest on teadlikud ka aktsionärid Gnidin ja Kovalenko,” lausus Ljubobratets. „Seega on nende avaldus järjekordseks näiteks pahatahtlikust survest, mida aktsionärid on kahe viimase aasta vältel püüdnud ettevõtte juhtkonnale avaldada.”

a

ARVAMUS

KORVPALLIST

Vahel on sõim ainus võimalus, kuidas mees mängima saada.

KORVPALLITREENER **ALLAN DORBEK**
(ÕHTULEHT)

AMEERIKAST

USA vapilind valgepea-merikotkas kaotab sulgi.

VÄLISPOLIITIKA ANALÜÜTIK
AHTO LOBJAKAS (POSTIMEES)

IT-SEKTORIST

Selles valdkonnas loovaks tööks suuteliste gümnaasiumilõpetajate protsent on siiski lõplik.

MAJANDUSEKSPERT **HEIDO VITSUR** PEAB IT-SEKTORIT ÜLETÄHTSUSTATUKS (ÄRIPÄEV)

PÕHJUSTEST

Sügispeo idee saime rahvakalendri kolletamispäevast ja lõikuspühast, mil tehti ka kokkuvõtteid tehtust.

LINNAPEA NÕUNIK **MEELIS PAI** PÕHJEN-DAB LASERIMÄNGUGA PIDU (RAEPRESS)

LOODUSKAITSJATE vahistamine saadab signaali kriitikutele

Riiklik piraatlus

Vene moodi

Anton Aleksejev

ERR-i vene toimetuse korrespondent, Moskva

Venemaal ootab oma saatust 30 Greenpeace'i laeval Arctic Sunrise kinni võetud inimest, keda võib oodata protestikatse eest kuni 15 aastat vangistust. Vastasseis keskkonkakaitsete ja Venemaa võimude vahel sai alguse 18. septembril, mil kaks aktivisti proovisid ronida Prirazlomnaja naftaplatformile, et protestida nende hinnangul Arktikat ohustava naftapuurimise vastu.

Neile esitatud süüdistus piraatluses jätab aga aktuaalseks hoopis küsimuse: kes on siin piraat? Kuidas teisiti kvalifitseerida Vene eriteenistuste tegevust, kui nad ronisid rahvusvahelistes vetes olevale laevale, ähvardasid relvaga ekipaži ning reisijaid – ja sundisid pärast liikuma Venemaa sadamasse. Seejuures räägivad Vene uurijad juba ka laeva võimalikust konfiskeerimisest.

Venemaa kohus ei teinud seejuures vahet nende kahe, kes proovisid ronida Prirazlomnaja naftaplatformile, ja laevale jäänute vahel. Treltide taha saadeti kõik, kaasa arvatud professionaalne fotograaf Deniss Sinjakov, kes pole ei Greenpeace'i aktivist ega ka Arctic Sunrise'i meeskonna liige. Sinjakov tegi fotoreportaaži portaalele lenta.ru. Saatuse irooniana pildistas ta eelmisel aastal täpselt sama Prirazlomnajat Gazpromi asutusesisesest ajakirja jaoks.

Muide, Vladimir Putin teatas paar päeva pärast Arctic Sunrise'i kinnipidamist, et ehkki keskkonkakaitjad ründasid platvormi, siis piraadid nad mõistagi pole. Taas kord saatuse irooniana tegi ta avalduse rahvusvahelisel foorumil „Arktika – territoorium dialoogiks”, mille külalisteks olid samuti keskkonkakaitjad. Tundub aga, et uurijad ning kohtunikud mõistsid

sõna „dialoog” tähenduses „ülekuulamine”. Selle tulemusena juhtuski nii, et õigusemõistmine osutus täiesti sõltumatuks presidendist ja praegu istub Murmanski vanglas kokku rohkem kui 15 riigi kodanikke.

Eeskujuks Pussy Riot

Venemaa võimude käitumine tundub ebaadekvaatsena, aga seda ainult esmapilgul. Mee-nutage Pussy Rioti juhtumit, kus viis minutit laulmist tõi kaasa kaks aastat vangistust, ja kõik asetub oma kohale. Venemaa võimud peavad end igati adekvaatseks. Nad kaitsevad iga hinna eest kõige kallimat, mis neil on, olgu selleks siis õigeusu kirik või Gazprom. Lihtsalt kui võimud tunnevad end otsekui ümberpiiratud kindluses, kus on ümber-ringi vaenlased, võetakse iga-sugust välispidist sekkumist

Moskva peab diplomaadi vahistamist kättemaksuks Greenpeace'i eest.

Venemaa kaitseb kõige kallimat, mis neil on: õigeusu kirikut ja Gazpromi.

mitte lihtsalt kui ohtu, vaid kui surmaohtu. Siin pole vaja arutada ja töötada välja mõistlikku vastust. Siin ei tohi vaikida ega senisel viisil jätkata. Ning seda enam ei tohi astuda dialoogi. Parem juba lüüa kohe kogu jõust – ja eks pärast võib ju ka suhelda, kui on veel kellega. Tulemus on ennustatav: kõik teavad, et järgmine kord pole taolise maaga vaja tegemist teha.

Sellel taustal ei tundu kummalisena ka Deniss Sinjakovi vahistamine. Tegemist on selge signaaliga mitte üksnes Vene ajakirjanikele, vaid ka nende Venemaal töötavatele välismaistele kolleegidele. Pole imeks pandav, et esimesena väljendasid oma protesti võimude tegevuse vastu ajakirjanikud, nimetades fotograafi vahistamist lõõgiks sõnavabaduse ja ajakirjanike puutumatus vastu. Järeldus, pole vaja kirjutada

asjadest või filmida ja pildistada nähtusi, mis võimudele ei meeldi.

Hollandi vastulöök

Kuid signaale võib mitte üksnes saata, vaid ka saada. Üks esimesi riike, mis nõudis vangistatud keskkonkakaitsete ning meremeeste vahistamist, oli Holland, kelle kodanikud on praegu samuti Murmanskis türmis. Pärast piraatlussüüdistuse saamist pöördus Holland rahvusvahelise mereõiguse tribunali poole – et sundida Moskvat ökolooge mitte üksnes vabaks laskma, vaid neile ka kompensatsiooni maksuma. Venemaa vastas stiilis: „Nad ise on süüdi, aga teie ärge survestage.”

Juhusliku kokkusattumuse tõttu tungisid paar päeva hiljem Venemaa saatkonna ministri-nõuniku Dmitri Borodini korterisse politseinikud, kes võtsid diplomaadi kinni ja viisid politseijaoskonda. Põhjus oli naabrite kaebus, et venelane käitub halvasti oma lastega. Juhtumisi just samal õhtul tegi Borodini abikaasa ilmselt purjuspäi autoavarii, kus ta sai ise kergelt kannatada ja purustas peale enda oma veel neli autot.

Mõningatel andmetel oli kinnipidamise hetkel purjus ka Borodin, kes pääses jaoskonnast välja alles vastu hommikut. Venemaa välisministeerium saatis Hollandi võimudele teravas toonis protestinoodi, süüdistades Hollandi politseid kõikvõimalike inimõiguste ja Viini diplomaatiliste konventsioonide rikkumises.

Putin isiklikult nõudis Hollandilt vabandust ja süüdlaste karistamist. Holland vastas, et kõigepealt tuleb uurimine ja alles siis vabandus – kui on, mille eest andeks paluda. Riigiduuma välisasjade komisjoni esimees Aleksei Puškov teatas juba, et Borodini kinnipidamine näeb välja kättemaksuna Greenpeace'i eest.

Muide, 2013. aasta on kuulutatud Venemaal Hollandi ja Hollandis Venemaa aastaks ning on pühendatud kahe maa vahelisele sõprusele. Täna tähendab sõprus aga protestinoote, inimõiguste rikkumises süüdistamist ja rahvusvahelise tribunali ähvardamist. ●

LAGUNENUD Rahvaliit on jätnud endast maha augu

Väikelinna valikud

Jõgevat vaadates

ajakirjanik ja luuletaja

Kohalikke valimisi oma lapsepõlvelinnas Jõgeval jälgin alati huviga.

Kõige suurem üllatus on see, et Jõgeval ei osale kohalikel valimistel ühtegi valimisliitu. Kõik neli parlamendierakonda on kenasti esindatud ning tore, et lõpuks ka sotsiaaldemokraadid. Selles võib näha poliitilise teadlikkuse kasvu, kuid kardan, et nii roosiline pilt pole. Nagu enamikus väikelinnades, on ka Jõgeval parteistumise põhjus pigem ühised huvid ja vanad tutvused kui maailmavaade.

Väiksem üllatus on see, et ühe kunagise Rahvaliidu kantšina tuntud Jõgeval ei osale oma nimekirjaga selle õigusjärglane Konservatiivne Rahvaerakond. Jõgeva rahvaliitlaste iidol oli ikkagi rajalt maha võetud Villu Reiljan ja Helme de uus poliitika on siin veel võõraks jäänud.

Valimisliitude vajalikkuse üle võib vaielda, kuid kohalikul tasandil on nad üldju-

hul olulised. Kui vallas on esindatud ainult üks või kaks parteinimekirja, pole võimalik, et kõik neisse ideoloogilistesse raamidesse mahuksid.

Töötades kunagi maakonnalehe Vooremaa peatoimetajana, nägin valimisi analüüsid just sellist pilti, et enamikus Jõgevamaa valdades toetasid pea kõik Rahvaliitu, ühes aga võtsid sotsid tänu tegusale vallavanemale kõik kohad. Tegelikult on selline pilt ebaloomulik.

Kohalikel valimistel on erakondade roll tunduvalt väiksem kui riigikogu valimistel. Kehtivad hoopis teised jõujooned ja kuna pea kõik tunnevad kõiki, on valdavalt tegemist isi-

Eemalt linnapeaks tulijat ei kammitse suhete ja vanade vaenude virvarr.

kuvalimistega. Enne vahvale naabrimehele hääle andmist tasub siiski vaadata, millises nimekirjas ta kandideerib ja kes on seal teised tegijad. Kui-ki kõiki erakondade üleriigilisi jamasid kohalike kaela ajada pole mõistlik ega õiglane, ollakse oma kuuluvuse tõttu ikkagi kaasosalised. Samal ajal on väiksemate omavalitsuste puhul ülimalt oluline, et juhid ei muutuks partei keskkontori kuulekateks kannupoisteks. Pärast eelmisi valimisi Jõgeval loodud Reformierakonna

ja IRL-i võimuliit läks lõhki. Reformikad keeldusid ametisse kinnitamast legendaarset koolidirektorit Taisto Liivandit, kellele väga suur hulk Jõgeva lapsi võib aitäh öelda. Valiku ees seistes suutis IRL oma näo ja väärikuse säilitada ning selle üle oli mul siiralt hea meel.

Linnapea kodune pisitasa

Jõgeva järgmiseks valikuks sai uus linnapea Mihkel Kübar, kellel mujalt tulnuna tuli alles omaks saada. Tundub, et on saanud. Selline asjade kulg on meie väiksemates omavalitsustes üsna tavaline, sest inimeste hulk, kes sellist tööd teha suudaksid ja tahaksid, pole alati piisavalt suur. Ka Võrus või Kuressaares või Tarvastu vallas on nii talitatud.

Kohalike olude väiksemat tundmist korvab see, et eemalt tulijat ei kammitse see tohutu suhete ja vahel ka vanade vaenude virvarr, mis paigal püsijaid.

Kindlasti kuulub väiksemates kohtades kohalike valimiste eripära hulka meedia teistsugune roll. Üleriigiline meedia neid kõiki katta lihtsalt ei jõua või teeb seda vaid tükatiti ning sellist asja, nagu sõltumatu linna- või vallaleht, pole olemas. Päril sõltumatu ajakirjanduse hulka ei saa liigitada ka maakonnalehte Vooremaa. Seda rohkem tuleb mõelda oma peaga.

Valima minna tasub aga igal juhul. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

k

KULTUUR

ERSO ALUSTAB USA-TUURI

28. oktoobrist kuni 18. novembrini on Eesti riiklik sümfooniaorkester USA-s turneel. Kolme nädala jooksul antakse ida- ja läänerrannikul 15 kontserti. Kaalukaim ülesastumine on Nee-

me Järvi juhatusel New Yorgi Lincoln Centeri Avery Fisher Hallis, kus osaleb ka Eesti filharmoonia kammerkoor. Solistidena esinevad tšellistid Narek Hakhnazaryan ja Silver Ainomäe. **EPL**

AIVAR MÄE SAAB BALTI TÄHE PREEMIA

Homme antakse Peterburis Ermitaži teatris üle tänavused Balti Tähe kultuuripreemiad, mille saajate hulgas on Estonia teatri peadirektor Aivar Mäe. Teised preemiasaajad on

läti näitlejanna Lilita Ozoliņa ja vene luuletaja Aleksandr Kušner. Eestlastest on Balti Tähe laureaadiks seni saanud Eri Klas möödunud aastal ja Arvo Pärt 2007. aastal. **EPL**

Raagi parim film räägib armastuse võimalusest nüruses külakolkas

Arvustus

Kaarel Kressa
kaarel.kressa@epl.ee

Tõsistel teemadel tehtud realistlik draama paistab silma nii stsenaariumi kui ka näitlejameisterlikkuse poolest.

Alustades tähtsaimast: kas Ilmar Raagi uus film on ka hea? On küll. Nagu Raagi ise juba ütles, on „Kertu” siiani tema parim film, ja võib lisada, et vähemalt viimase paari aasta lõikes parim Eesti draama üldse. Selge. Aga kuna tegu on külaeludraamaga, siis on ta vist sama masendav kui „Klass”? Seekord mitte, film on küll süinge, aga mitte lootusetult, kuuldavasti olla seda nõudnud nimitelgelast mängiv Ursula Ratasepp ise.

Filmi sisust ei tahaks palju rohkem rääkida kui ametlikus tutvustuses kirjas. „Heast perest” pärit ja ullikeseks peetav Kertu leitakse pärast külasingimani ootamatult kohaliku naistemehe ja joodiku Villu voodist (Mait Malmsten). Väikses kohas puhkeb tõsine skandaal, Kertu viiakse koju tagasi ja pensionärist ema (Leila Säälik) kodus parasiteeriv Villu muutub sotsiaalseks paariaks.

Midagi siin ei klapi

Vaataja on aga määratud tajuma, et miski siin ei klapi ja kuigi Kertul on tõesti tõsiseid probleeme, siis Villuga tutvumine pole kindlasti see, mille

Kuigi Kertul (Ursula Ratasepp) on tõsiseid probleeme, pole Villuga (Mait Malmsten) tutvumine kindlasti see, mille pärast tuleks muretseda.

Kaader filmist

Viinakuradile alla vanduv mees seisab nüüd veel ühe ränga dilemma ees.

pärast tuleks muretseda. Viinakuradile alla vanduma valmistuv mees ise seisab nüüd aga veel ühe ränga dilemma ees, mille lahendamine paistab külajoodikule üle jõu käivat.

Kui nüüd rääkida sellest, miks see film hea on, siis tuleb kõigepealt kiita stsenaariumi. Sündmuste tempo on täpselt timmitud ja asjad juhtuvad õiges kohas, olles arusaada-

vad ka inimliku käitumisloogika seisukohast. Raagil, kes ise ka stsenaariumi kirjutas, on nähtavasti neetult tugev empaatiavõime. Ka dialoog on märkimisväärselt elulähedane.

Muidugi tuleb realistliku pildi loomise eest tunnustada ka näitlejaid, kes mõjusid kõik nagu filmis, mitte nagu teatris – asi, mis pole Eesti filmis alati enesestmõistetav. Kum-

malgi peategelasel pole tegelikult palju repliike. Jänesena puuri surutud Kertu vaikimine on kramplik ja pingestatud, Ratasepp on füüsiliselt nagu loodud sellist kuju edasi andma. Villu lihtsalt ei viitsi pikka juttu teha, talle tüüpiline emotsiooniuuritus on: „Käige kõik persse!” Ja ometi mängib Malmsten seda rolli lüüriliselt ja õrnusega. Ker-

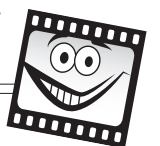
tu vägivaldsest türannist isa (Peeter Tammearu) kipub kerkima kolmandaks peategelaseks. Karakter on võigas, aga lavastaja ja näitleja näitavad seda delikaatselt.

Kui tahta millegi kallal kangeti norida, siis võiks ehk rohkem avaneda Kertu ema (Külliki Saldre) tegelaskuju tegutsemise motiivid ja ajendid.

Kuhu jäid sinikad?

Näitleja enda töö on ikka hea, nagu filmis läbinisti, aga Sääliku kehastatud kannatlik joodikuehmmest pensionär saab sama väikese ekraaniajaga tuttavamaks. Teine väike kivi lavastaja kapsaada puudutab seda, et ei Kertu ega tema ema näos ei paista olevat sinikaid, mis seal loogiliselt olema peaksid.

Halvimal juhul võib Raagi süüdistada populistlikus sotsiaalpornos: eks me ju tea, et maal on elu raske, inimesed joovad ja kodus on mees vägivaldne, aga miks on vaja kulu- tada poolteist tundi, et seda veel kord lähedalt pealt vaadata? Õnneks ei tao lavastaja oma tegelasi ja vaatajat täiesti maa sisse, päästerõngana jääb hulpima sõnum, et kuni sa tahad, pingutad ja armastad, on ikka mingi lootus. ●

„Kertu”

Lavastaja ja stsenaarist Ilmar Raag
Osades Mait Malmsten, Ursula Ratasepp, Peeter Tammearu, Leila Säälik, Külliki Saldre
Linastub 11. oktoobrist

Pedigree elab igavesti koos *underground*’iga

Intervjuu

Mart Niineste
mart.niineste@epl.ee

Homme õhtul tähistab Rock Cafés oma 20. tegutsemisaastat kodumaine tööstusrokikulus Pedigree.

●● **Holden „Bonne” Laamann, kaevate juubeliks välja ka 1990-ndate kassetalbumite lugusid ja laval on ka Leslie Laasner. On see periood nüüd tagantjärele taasühine-**

des kuidagi erilisem, kui omal ajal tundus?

Tõsi, esitame neli lugu 1994–1995 perioodist, kaks lausa klassikalises *power* trio koosseisus, kus peale Leslie on laval ka tolleaegne originaalkitarist Loit Linnamägi ja mina istun trummiseti taga. Seda tegin viimati umbes 17 aastat tagasi, Pedigree ja *live*-kontekstis siis. Loomulikult on vägagi erinev tunne jälle Leslie ja Loiduga vanu häid hitte mängida.

●● **Vanad Pedigree kassetid pidid ka CD-box’ina ilmuma?**

Jah, aasta alguses oli plaan see vanade albumite CD-box’i muuta ka selleks juubelikon-

diks, aga Leslie oli väga hõivatud. Kindlasti tahame selle kogumiku teha täiusliku ja põhjaliku ning otsustasime asja veel veidi edasi lükata. Vana materjali väärtus aja-ga ainult kasvab.

●● **Miks sai 2000-ndate alguses kahest tööstusrokibändist laiemalt tuntuks No-Big-Silence, mitte Pedigree?**

Pedigree on alati enda liistude juurde jäänud, mõiste *underground* on ja jääb meiega igaveseks. Kui karmi *metal*’it mängiv Aggressor äkki No-Big-Silence’iks muutus, muutus ka nende muusika märksa raadiosõbraliku-

Homme näeb Pedigree koosseisus laval (vasakult) Leslie Laasnerit, Loit Linnamäge ja Holden Laamanni.

Foto: Priit Simson

maks ja *mainstream*’imaks ja on siiani ka järjest pehmemaks muutunud.

●● **Mullune kauamängiv „Satanic Dissappointment” tõi Pedigreele nüüd muusikaauhinna ka ametliku tunnustuse. Tundsid, et jumal on olemas?**

Ausalt öeldes pole me eriti hoolinud nendest auhindadest... Vähemalt selles kontekstis, et pole iial midagi teinud, mõeldes sellele, et kas tuleb mingi *award* või ei. Kui tuleb, siis tuleb, ega pahaks ei pane – kellele ei meeldiks kerge tunnustus. Nominendid oleme olnud erinevates kategooriates korduvalt. ●

Loovteraapia on psühhoterapia

●● Loovteraapia on psühhoterapia, kus rakendatakse loomingulist tegevust ja kunstimeedioid, et saavutada kliendi tervislikust seisundist lähtuvaid eesmäärke.
●● Kunstiteraapia on Eestis üpris uus psühhoterapia suund.
●● Kunstiterapiatena käsitletakse tavapäraselt nelja valdkonda:

muusikateraapia, visuaalkunstiteraapia, tantsu- ja liikumisterapia ning draamateraapia.
●● Kunstiterapiat kasutatakse ka palliatiivses ravis.
●● Kunstiteraapia kiire areng sai maailmas alguse pärast Teist maailmasõda, mil kunstnikud asusid tööle haiglatesse.

●● Eestis alustati Tallinna pedagoogilise instituudi juures seminaride ja täienduskoolitustega 1980-ndatel. 2004. aastal asutati Eesti loovteraapiate ühing ning aastast 2007 hakkas Tallinna ülikool koolitama kunstiterapeute.

www.loovteraapiad.ee

REKLAAMINFO

Dr Semjon Goltsman annab nõu

Mida teha, kui valu rinnus ei lase hingata?

Rindkeres tekkinud äkilise tugeva valu tõttu võivad mõtted isegi infarkti peale minna.

Esimese asjana tahan ma rõhutada, et valu rinnakorvis on vaid sümptom, mitte diagnoos. See võib viidata mitmesugustele haigusele alates kergematest tervisehäiretest kuni tõsisemate probleemideni. Valu tundes tuleks kiiresti üritada selle tõsidust hinnata.

PÕRGULIK NÄRVIVALU

Roietevaheline närvivalu ei ole nii eluohtlik kui näiteks infarkt, kuigi valu iseenesest võib olla lausa põrgulik. Selle põhjusi on palju: suhkurtõbi, alajahtumine, B-vitamiini puudus, aga ka osteokondroos, lülidvaheliste diskide song, liigesepõletik, hormonaalsed häired naistel jne. Tugev valu rindkeres ei teki tavaliselt ainult ühe teguri mõjul.

VALU VÕIB OLLA KUI KAMEELEON

Salakavala roietevahelise närvivaluga võib kaasneda valu südames, maos ja neerudes, sest roietevahelistest närvidest väljuvad väikesed harud, mis on mitmesuguste organitega ühenduses.

Roietevaheline närvivalu võib püsida üsna kaua ning vahel võib tunda valu nii roiete piirkonnas kui ka teistes kehaosades. Lisaks võib valus olla sisse ja välja hingates, köhatades või aevastades, kehaasendit muutes, järsult liikudes ning füüsilise koormuse ajal, valus koht on tunda isegi käega katsudes.

ALGALLIKA LEIDMINE

Roietevahelise närvivalu ravi algab valu algallika kindlakstegemisest. Ise endale diagnoosi panna ega ennast ravida ei tohiks. Kui õigel ajal arsti juurde tulla, on valust üsna lihtne lahti saada. Juhul kui haiguse põhjuseks on näiteks seljaaju närvide pitsumine, siis aitab vaid põhihai-guse – osteokondroosi või lülidvaheliste diskide songa ravimine.

Tavaliselt määrab arst kompleksravi, mis võib hõlmata füsioterapiat, refleksoterapiat, osteopaatiat või manuaalterapiat, samuti ravivõimlemist ja vajadusel selgroo venitamist.

Üsna tõhusad on mesilas- ja maomürki sisaldavad salvid. Need lõõgastavad lihaseid ja parandavad sidekoe elastsust. Samuti soovitan võtta B-vitamiini ja mitte unustada mõõdukat füüsilisest koormust, kuna selle tulemusena toodetakse rohkem endorfiine, mis mõjuvad organismile justkui valuvaigistid.

Goltsman Therapy
arstikood D06750 MEDICAL CENTRE

Selgroo- ja liigestehaiguste ravikeskus viib läbi
SÜGISE TERVISEKAMPAANIAT.

Pakutakse peaarsti
Dr Semjon Goltsmani
(arst-osteopaati, manuaalterapeut)
TASUTA KONSULTATSIOONI.

Tel 675 0057 www.goltsman.ee
Mustamäe tee 5 (Ilmarine), 5. korrus

Kunstiteraapia toet

**Kunstiteraapia oma
meetodite rohkusega
aitab mitmesuguste
raskustega toime tulla.**

Kaire Talviste
kaire.talviste@epl.ee

Kunstiteraapia oma mitmekülgsuse kasutusvõimalustega on abiks ärevuse, stressi ja läbipõlemise korral, et taastada emotsionaalset tasakaalu. Seda kasutatakse ka isiksuse terviklikkuse, identiteediküsimuste, suhte- ja psühhiaatriliste probleemide korral. Traumadestki saab üle kunstiga.

Kunstiterapiat kasutatakse ka palliatiivses ravis, kus meditsiin ei suuda inimest terveks ravida, ent loova eneseväljenduse ja kunstist osasaamise kaudu on võimalik tema elukvaliteeti alal hoida. „See ei too tagasi noorust ja tervist, ent on abiks eluga toimetulekul ja kohanemisel,” selgitab kunstiterapiate professor Eha Rüütel. „Protsesse ei saa alati pöörata, ent elust rõõmu saab ikka tunda.”

Rüütli sõnul saab kunstiteraapia meetodeid ja tehnikaid kasutada ka eri tervisehädade korral teatud funktsioonide taastamiseks või arendamiseks. Näiteks saab parandada silma ja käe koordineerimist, keskendumisvõimet, ruumitaju. See on toetav raskete haiguste nagu insuldi korral.

„Insult on iseenesest katastroof, psühholoogiliselt tuleb selle olukorraga hakkama saada. Teisalt on oluline füüsiliste funktsioonide taastamine,” selgitab ta. Näiteks toob ta insuldi üleelanud eaka proua, kellega ta kohtus

taastusravis. Ta andis naisele lihtsa harjutuse: kirjuta oma nimi ja kaunistada endale meeldivate detailidega. Proua oli ülesandest väga häiritud, ent tegi seda siiski. Tema neuroloog oli sellest väga üllatunud, sest proua polnud pärast insuldi kirjutada püüdnudki. „Kui füüsiline võimekus on madal, taandub ka inimese ind tegetse, sest ta kardab pidevalt ebaõnnestumisi kogeda. Läbi mängulisema lähenemise on inimesi teinekord lihtsam tegetsema kaasata. Kunstiterapiilised ülesanded võivad neid üllatada.”

Teraapias on kolm osapoolt

Dementsete eakatega, kellega on väga raske kontakti saada, võib see õnnestuda kunsti kaudu. Mõningad praktilised harjutused ja lihtsad kunstivõtted võivad aidata parandada nii eaka kui ka tema lähedaste elukvaliteeti.

Skeptik võiks ju küsida, et mis selles joonistamises nii eri-

Kui füüsiline võimekus on väiksem, taandub ka inimese ind tegetse.

list on. Kuidas saab kritseldamine aidata eluraskustega toime tulla või tervist parandada?

Kunst on emotsionaalne ja selle kaudu jõuab inimene kiiresti sügavale sisediaaloo, kui ta on sellele avatud, selgitab Eha Rüütel. Pealegi on kujundite kaudu eneseväljendamine meile omane juba lapsepõlvest. Kunstiharjutused panevad sissepoole vaatama ja teraapias hakkab tööle kunstilise loovuse kõrval ka nn

miniloo, millest sünnivad sisemised äratundmised. Kui spontaanselt alustatud kunstitöö on valmis, võib koos sellega tulla ka taipamine, kuidas see kunstitöö on seotud iga-päevaelu ja võimalike lahendustega, või avastab klient seal tähelepanu kõitvaid kujundeid või ootamatuid värilahendusi. Terapeudi küsimuste toel saab ta need kujundid lahti mõtestada.

Teinekord ei ole sisemise taipamise väljendamiseks sõnu mitte ainult neil, kelle kõne on häiritud, vaid ka neil, kes on verbaalselt võimekad. Kunstiterapias on see eelis, et kõike ei peagi lahti rääkima, osa teraapiast toimubki mitte-verbaalselt kunstitöö kaudu. Oma sisekõnes võime endaga manipuleerida, aga kujundid ei valeta. Kujundid on unikaalsed nagu inimesedki,” ütleb Rüütel.

Teraapias on kolm osapoolt: terapeut, klient ja kunst. Kunsti käsitletakse väga laias mõttes ja kunstiterapias valminud töid nimetatakse kunstitöödeks. Protsess algab eesmärgist, sest teraapiasuhte eeldab sihti, mille suunas liikuda – see on aluseks meetodite ja tehnikate valikul ja teraapia tulemusele hinnangu andmisel.

Materjalil on kunstiterapias oluline roll. Mõned materjalid on märjad (näiteks guasid) ja nende üle on vähem kontrolli, kuivi materjale saab aga hästi kontrollida. Üldiselt valib klient, milline materjal talle paremini kunstitöö tegemiseks sobib. Kellele joonistamine, maalimine, voolimine

SomnoGelat kapslid aitavad öhtul uinuda

Stress, närvilisus ja koormus, mis meid päevad läbi rakkes hoiab, mõjub öisele unele ja põhjustab probleeme uinumisel.

Kiire ja närviline eluviis toob kaasa aina suureneva hulga unetuse all kannatavaid ja pinnapealse unega inimesi.

Arstide hinnangul põhjustab unehäireid stressirikas elurežiim, paigast on nihkunud töö ja puhkuse tasakaal. Lisaks veel ebaõige toitumine, energiajookide liigne tarbimine, suitsetamine, vähene kehaline aktiivsus.

Kosutav uni on oluline, mõjudes hästi kehale ja vaimsele tervisele. Õige uinumine on kõige alus, sest alles siis, kui on läbitud kõik unetsüklid - pindmine uni, sügav uni, REM-uni - on võimalik öise puhkuse ajal järgmiseks päevaks jõudu koguda.

Unehäirete sagedaseks tunnuseks on igaõhtune voodis vähkremine. Selle all kannatajad ei suuda uinuda või vajavad väljateenitud unne vajumiseks oluliselt rohkem aega.

Paljud inimesed piinavad end unehäiretega pikka aega, enne kui astuvad samme olukorra muutmiseks. Elkõige tuleks vähendada uinumist segavaid tegureid. Magamistoa tingimused (temperatuur, õhuniiskus jne), magamisase, toitumine ja veel palju muudki võib unekvaliteeti mõjutada.

Paraku kõiki ja segavaid tegureid ei ole alati võimalik kõrvaldada. Uinumise soodustamiseks sobivad hästi taimsed unepreparaadid. Neist parim valik on SomnoGelat kapslid.

SomnoGelat kapslid 36 kapslit

- und soodustav ja rahustav toime
- parandab unevalmidust
- sisaldab kõrges kontsentratsioonis toimeaineid
- vaid üks kapsel enne magamaminekut
- ei tekita pideval tarvitamisel harjumust ega sõltuvust
- looduslik

Tootja: Kwizda Pharma GmbH, Austria.
Esindaja Eestis: OÜ KBM Pharma, Tähtvere 4, 51007 Tartu, tel 7338080.

Müügil apteekides

ab haigustest väljatulekut

Kunstiteraapias pole oluline kunstioskus ega kogemus, vaid väljendus – mida unikaalsem, seda parem.

Foto: Martin Dremljuga

ei meeldi, see võib teha hoopis skeeme, et oma küsimustele vastuseid otsida.

Teraapias pole oluline kunstioskus ega kogemus, oluline on väljendus, mida unikaalsem, seda parem. „Me ei õpeta

kunstioskusi. Küll aga peavad erinevad materjalid ja tehnikad terapeutidele selged olema, et ta teaks neid soovitada.”

Mõnikord võib abi olla ainult ühest seansist, ent olukorrad, kus on pikemalt asjad

halvasti olnud, vajavad rohkem aega. Teraapia jooksul sündivaid teoseid saab omavahel võrrelda ja vaadelda aset leidnud muutusi. Iga pil-di taga on lugu, see kehtib nii laste kui ka täiskasvanute

puhul. Kõike ei pea alati lahti rääkima, sest kunst võimaldab töötada nii, et sõnaline sekkumine on minimaalne. Ent Eha Rüütli sõnul: mida rohkem enda jaoks selgeks rääkida, seda täiuslikum on tulemus. ●

Esimene gripifoorum keskendus tervishoiutöötajate gripivastasele vaktsineerimisele

Teisipäeval korraldas terviseamet koostöös sotsiaalministeeriumiga Eesti esimese gripifoorumi. Selle alateema oli „Tervishoiutöötaja ja gripivastane vaktsineerimine”.

„Foorumi üheks peamiseks eesmärgiks on tõsta gripivastase vaktsineerimise teadlikkust tervishoiutöötajate hulgas,” ütles terviseameti peadirektor Tiiu Aro.

Terviseameti tellimusel valminud värske uuringu andmeil vaktsineerib end igal aastal gripi vastu 35% kõikidest ter-

vishoiutöötajatest. 38% tervishoiutöötajatest ei pea aga vaktsineerimist oluliseks. „Tervishoiutöötaja vaktsineerimine peidab endas kahte suuremat eesmärki: esiteks tuleb kaits-ta iseenast, aga selle kõrval on veel olulisem kaitsa oma patsiente, mis pahatihti kipub ununema.”

Foorumil anti ka ülevaade eelmisest gripihooajast, tutvustati lähemalt gripiviiruse hingeelu – miks on vaja end igal aastal uuesti vaktsineerida. ● EPL

Unusta küüneeseen!

Kui märkate, et küüned hakkavad

võtma valget või pruuni tooni,

moonduma,

maha kooruma,

või pakitsema

siis on tõenäoliselt tegu küüneeseenega.

Nailner Repair – seeninfektsiooni vastane küünepliats. Tõhus ja lihtne võitlus küünete seeninfektsiooniga otse haiguskohtes.

✓ Nähtavad tulemused mõne nädalaga.

UUS!

Unital 1 mg

Melatoninitablett • Melatonino tablettis

Melatonin lühendab unumiseks kuluvat aega ja kergendab sündimistunnetuse väsimusega seotud sümpatilisest kaebusi.

Melatonini defitsiitiga suutumise tase tõusab, see kaitseb organismi stressiga seotud kahjustustest (nt: stressiga seotud skvööts).

Toidu- ja ravimite koostis: Vitabalaan OÜ

UNETUD UNISEKS!

Unital

melatoniin 1 mg

- leevendab unehäireid
- parandab une kvaliteeti
- pikendab uneaega
- ei põhjusta hommikust uimasust
- 0,5–1 tablett enne magamaheitmist

SAADAVAL APTEEKIDES.

www.vitalbans.com

Y A Ülikooli Apteek

BENU Apteek + APTEEK

Taimne mürtool ja köha

Köha on kaitserefleks, mis takistab võõrkehade ja haigustekitajate sissetungi hingamisteedesse. Probleeme ja kannatusi tekitab peamiselt kinnine ja ärritav köha, mis on tüüpiline külmetuse tunnus. Piinava ja kinnise köha leevendamiseks tuleb röga muuta vedelamaks ja kergemini väljakõhitavaks.

Efektiivne rögalahusti GeloMyrtol® forte (standardiseeritud mürtool)

GeloMyrtol® forte (standardiseeritud mürtool) on taimne ravim ülemiste ja alumiste hingamisteede põletike raviks.

Standardiseeritud mürtool on eeterlike õlide segu, mis on mugavama kasutamise nimel viidud kapslisse. Pärast

sissevõtmist läbib želatiinkapsel mao ja lahustub peensooles. Eeterlikud õlid imenduvad kiiresti verre ja hakkavad pärast paari tunni möödumist erituma hingamissüsteemi kaudu – nii tekib seepidise inhalatsiooni efekt.

GeloMyrtol® forte kapslid (standardiseeritud mürtool) vedeldavad bronhides lima ja kergendavad selle väljakõhimist. Lisaks sellele parandab ja kiirendab mürtool bronhide limaskesta katva ripsepiteeli tööd. Ripsepiteel transpordib sekreedi hingamisteedest minema.

Parem tunne juba esimesel päeval!

Käsimüügravim.

Näidustus: Sekreedi vedeldamine sinusiidi ja bronhiidi korral.

Tähelepanu! Tegemist on ravimiga. Enne tarvitamist lugege tähelepanelikult pakendis olevat infolehte.

Kaebuste püsimise korral või ravimi kõrvaltoimete tekkimisel pidage nõu arsti või apteekriga.

Tootja ja müügiloo hoidja: G. Pohl-Boskamp GmbH & Co. KG, Saksamaa

Täiendav informatsioon müügiloo hoidja esindajalt Eestis: OÜ KBM Pharma, Tähtvere 4, 51007, Tartu, Eesti. Tel. 733 8080

GeloMyrtol®
forte Standardiseeritud mürtool

RAVIMIREKLAAM

Lahtistab röga

Kergendab kõhimist

Kergendab nuuskamist

Vabastab hingamisteed

Põhjamaine nahk vajab päevakreemi

Intervjuu

Kaire Talviste
kaire.talviste@epl.ee

Ilu- ja tervisenõustaja Enel Eha selgitab, kuidas oma näonahka põhjamaises kliimas paremini hoida ja hooldada.

●● Milline on põhjamaise inimese naha eripära ja kuidas peaksime oma naha eest hoolt kandma?

Põhjamaa inimese nahk on võrreldes lõunamaisega üsna õhuke ja seetõttu vajab ka erilist tähelepanu ning hoolt. Muutlik kliima (kuum, külm ning järeldus temperatuurikõikumised, tuul ja päike) mõjutab eriti näonahka. Nahka ärritavad ka õhukonditsioneerid, kunstvalgus, teleri- ja arvutiekraan, UV-kiirgus, saaste jms. Fakt on see, et meie kliimas vajab nahk välispidist kaitset aasta läbi. Parim selleks on päevakreem, mille peamiseks ülesandeks ongi nahka välistegurite kahjuliku mõju eest kaitsta.

Igapäevane nahahooldus algab naha puhastamisest näopiima ja -veega, et kreem nahal üldse imenduks ja saaks õigesti toimida. Et nahka vähem ärritada, soovitan valida sama tootja näohooldustooted. Neis on sarnased baastoimeained, mis tagavad kompleksse toime ja

annavad pikas plaanis prima tulemuse. Olen 14 aastat kasutanud sama firma hooldustooted ja julgen kinnitada, et olen tulemusega rohkem rahul kui mõni tuttav, kes pidevalt näohooldustooted katsetades vahetab ka firmat.

Nii nagu toiduga, on ka nahahooldustoodetega, et kõige paremini sobib see, mis on pärit meie lähiümbrusest. Põhjamaiste hooldustoodete väljatöötamisel on tootjad juba arvestanud meie kliimavõtme ja naha eripäraga.

Kõige paremini sobib meie nahahooldustoodete, mis on pärit meie lähiümbrusest.

●● Kuidas peaksime kaitsma oma näonahka külma ja tuulise ilmaga õue minnes?

Alustan sellest, mida tuleks vältida. Kindlasti ei tohiks toast väljuda ilma kaitsva päevakreemita! Talvel on nahk suurte temperatuurikõikumiste meelevald, kui väljas on miinuskraadid, ruumides aga +22. Kui hoolime oma nahast, on päevakreemi kasutamine kohustuslik iga ilmaga ja ka siis, kui me välja ei lähegi.

Külma ilmaga tuleks nahale kanda tavapärasest sügistalvist päevakreemi vähemalt 20 minutit enne toast väljumist, et see jõuaks ka imenduda. Talvine

kreem ei tohiks kindlasti olla intensiivselt niisutavate omadustega. Kui väljas on väga krõbedad külmakraadid, siis võiks päevakreemi peale kanda veel ilmastikukaitsekreemi. Kindlasti ei tohi seda kasutada päevakreemi asemel. Lisakaitset pakub ka jumeuskreem, mille alla tuleb samuti kanda kaitsvat päevakreemi.

Oma praktikas olen kohanud sedagi, et naised hakkavad talvel kasutama päevakreemi asemel öökreemi, sest see on oma konsistentsilt veidi tumisem ja tundub külma nahal meeldivam. Seda ei tohiks teha, sest öökreemil pole nahka kaitsvaid omadusi. Öökreemi eesmärk on nahka magamise ajal toita, mitte aga kaitsta nahka külma ja tuule eest. Seega, vahetage pigem päevakreem õige vastu ja pidage silmas, et ilmastikukaitset vajab ka lapse näonahk.

●● Millised on märgid sellest, et nahahooldus on olnud puudulik või on tehtud olulisi vigu?

Puuduliku ja/või vale näonahahoolduse tagajärjeks on tavaliselt naha tundlikkus, purunenud kapillaarid, nahk punetab, nahk on ebapuhast ja dehüdreeritud. Esile tulevad ka erinevad vananemismärgid: paksenenud sarvkiht, langenud nahatoonus, kortsud jne. Vale nahahooldus on teinekord isegi hullemate tagajärgedega kui puudulik

Põhjamaa inimese nahk on üsna õhuke ja vajab seetõttu erilist tähelepanu ning hoolt.

Foto: Shutterstock

nahahooldus. Peamiseks veaks on toodete vale kasutamine, mis muudab naha eriti tundlikuks. Unustatakse, millises kliimas me elame, milline on nahatüüp ja vanus. Sageli kasutatakse küll kreeme, ent ei puhastata nahka või kui puhastatakse, siis puudulikult või valesti.

Soovitan enne erinevate toodete kasutamist endale selgeks teha, kuidas ja milleks üht või teist toodet kasutama peab.

●● Mida vajab nahk tervikuna, et hästi toimida?

Ilu ja tervis algab seestpoolt – naha ja organismi heaolu sõltub tasakaalustatud toitainetest, mis mõjutavad nii meie nahka, vananemisprotsessi kui ka üldist enesetunnet. Kui organismil on vajalikul määral tasakaalustatud toitaineid, pikeneb rakkude eluiga ja ka uued rakud on elujõulisemad. Praktikas tähendab see seda, et naha vananemisprotsess aeglustub märgatavalt.

Vanuse suurenedes peame üha rohkem hoolitsema selle eest, et nahk säilitaks värskuse, elastsuse ja pingsuse. Selleks tuleb kasutada nii sobivaid nahahooldustooted kui ka toita nahka piisavalt seestpoolt. Abiks on toidulisandid: vitamiinid/mineraalid, oomega-3-kalaõli ja antioksüdandid.

Meie organismis on 70% vett ja nahas on sellest kogusest vee- rand. Seepärast on ka oluline juua päevas vähemalt 1,5 liitrit vett. Seda muidugi mitte vahetult enne magamaminekut. ●

DECUBAL SARI KUIVALE JA TUNDLIKULE NAHALE

- VÄLJA TÖÖTATUD KOOSTÖÖS SKANDINAAVIA DERMATOLOOGIDEGA
- EI SISALDA PARABEENE, LÕHNAAINEID, VÄRVAINET
- SOBIB KASUTAMISEKS KOGU PERELE

SAADAVAL HÄSTIVARUSTATUD APTEEKIDES

Actavis

EESTI VÖRKPALLIKOONDIS MÄNGIB TÜRGIGA

Eesti võrkpallikoondis sai MM-i valikturniiri kolmandas ringis uue vastase, Hollandi meeskonda asendab Türgi koondis. Teised alagrupikaaslased on Saksa-
maa ja Horvaatia. Avaring pe-

takse 3.–5. jaanuarini Saksa-
maal Ludwigsburgis. Eesti naiste
koondis mängib maailmameist-
rivõistluste valikturniiri avaringis
Bakuus Aserbaidžaan, Serbia ja
Iisraeliga. **Delfi**

LADVA SAI KUUENDA KOHA

Tulevikulootus Ottomar Lad-
va (pildil) sai Montenegros pee-
tud kuni 16-aastaste maletajate
EM-võistlustel kuuenda koha. Ta
kogus üheksast partiist 6,5 punk-
ti. **Delfi**

VÖRKPALLURITE EDU

Prantsusmaal mängivast kol-
mest meie võrkpallurist olid
võidukad Ardo Kreek Pariis
Volleys ja Raimo Pajusalu
Rennes'is, Keith Puparti meek-
sond kaotas Toulouse'ile. **Delfi**

Türgi vutimehed seekord viiki ei taha

**Homme Eestiga kohtu-
vast Türgi jalgpallikoon-
disest on puudu mitu
tiptaseme staari.**

Aet Süvari
aet@epl.ee

Türgi jalgpallikoondis saabus eile pärastlõunal sombusesse Tallinna ja tegi õhtupoolikul Kadrioru staadionil oma esimese treeningu. Tallinna lennujaamas oli türklaste tervitamas paras hulk lippude ja lilledega poolehoidjaid, seega võib tõdeda, et Türgi, kelle viimane parim tulemus pärineb 2008. aasta jalgpalli Euroopa meistrivõistlustelt, kus nad võitlesid välja poolfinaalikohta, on Eestiski tuntud meeskond.

delnud, kuidas tema mängijad said siinse külma kliimaga juba 2007. aasta novembris küllalt harjuda, kui türklased valisid just nimelt Eesti selleks paigaks, kus enne EM-i *play-off* mängu Norraga aklimatiseeruda ja harjutada.

Aga see selleks. Nüüd on Terimi käe all mängimas juba hulganisti uusi mehi ja paljud neist pole üldse nii külmakartlikud, sest on Euroopa külmemate piirkondade kliimaga saanud harjuda koduklubide juures või erinevates euromängudes. Paraku pole nende seas Dortmundi Borussia osavat vasakujalgset keskväljameest Nuri Sahini, kes sai oktoobri alguses liigamängus vigastada.

Nimekirjas on Galatasaray väravakütt Burak Yilmaz, kuid kerge vigastuse ja külmetuse käes vaevlev ründeäss ei pruugi Tallinnas Türgi meedia sõnutsi vähemalt algkoosseisu mahtuda. Igatahes viimastes kodustes treeningutes pallur kaasa teha ei saanud. Heas vormis on aga teine väravakütt Umur Bulut ja türklaste kapten, Madridi Atletico mängiv Arda Turan. Kogenumatest mängijatest on rivis veel Gökhan Gönül, Mehmet Topal, Selcuk Inan, Ömer Toprak ja muidugi juba peaaegu elava legendi staatusele tõusnud väravavaht Volkan Demirel.

Kuulsad puudujad

Samal ajal võib Eesti aga kergendunult hingata, sest kaks kuulsaimat Türgi koon-
dislast, Emre Belözoğlu ja

Hamit Altintop on vigastatud ja kumbki Eestisse ei tulnud. Belözoğlu on tavaliselt kandnud Türgi koondises kaptenipaela ja 90 peetud kohtumisega on ta kindlasti türklaste kõige kogenum mängija. Schalke ja Müncheni Bayerni kogemustega Altintop on tuntud ohtliku pommitajana, kelle 2010. aastal Kasahstanile löödud värav teenis aasta ilusaima tabamuse tiitli ehk Puskase autasu.

Pärast mängu Eestiga ootab türklaste ees raske matš Hollandiga. Eile Tallinnas pea-

treener Fatih Terim ega pallurid intervjuusid ei jaganud, küll aga rääkisid nad enne ärsõitu koduse meediaga ning kinnitasid, et nende mõtted ei ole Eestiga kohtumise eel juba tugevama vastase ehk Hollandi juures. „Keskendume ainult mänguks Eestiga. Oleme selle eel saavutanud täieliku enesekindluse, aga mitte mingil juhul ei alahinda me Eestit. Mul pole kahtlustki, et meeskond annab oma parima,” tsiteeris peatreener Terimi sõnu Türgi spordileht Fanatik. On kindel, et alagrupis teise koha

saavutamiseks ja *play-off*’i pääsemiseks türklastel seekord Tallinnas viigiga rahulduda ei saa. **•**

Türgi meeskond tegi eile õhtupoolikul Tallinnas Kadrioru staadionil kerge treeningu. Foto: Martin Dremļjuga

Mõlemad kodumängud on lõppenud eestlastele soodsa tulemuse ehk 0 : 0 viigiga.

Ja miks nad ei peakski olema – Türgiga on Eesti pärast taasiseseisvumist kohtunud kuus korda, neist kaks korda kodumurul. Mõlemad kodumängud on lõppenud eestlaste jaoks võrdlemisi soodsa tulemuse ehk 0 : 0 viigiga. Viimati muide samuti MM-valikmängus 2008. aasta oktoobris. Türklaste juhendas toona sama peatreener, kuulus Fatih Terim, kes oli küll vahepeal mitu aastat koondise juurest eemal, kuid alates augustist on taas rahvusmeeskonna juhendaja ametipostil olnud. Terim polnud toona viigiga sugugi rahul, kuigi oli enne kohtumist pressikonverentsil kii-

Türgi koondis Eestis

Väravavahid: Volkan Demirel, Onur Kivrak, Tolga Zengin;
kaitsjad: Gökhan Gönül, Ömer Toprak, Hasan Ali Kaldırım, Ersan Adem Gülüm, Aykut Demir, Semih Kaya
poolkaitsjad: Arda Turan, Meh-

met Topal, Selcuk Inan, Caner Erkin, Gökhan Töre, Alper Potuk, Olcay Sahan, Olcan Adin, Hakan Calhanoglu, Salih Dursun;
ründajad: Burak Yilmaz, Umur Bulut, Mustafa Pektemek, Cenk Tosun.

Väravavaht Elis Meetua pidi palli väravavõrgust välja võtma 12 korda ja sai ka punase kaardi.

Foto: Ilmar Saabas

Pärnu naiskond põles läbi

Jalgpall Eile naiste jalgpalli Meistrite liigas 32 parema seas ajaloolise mängu pidanud Pärnu jalgpalliklubi kaotas suurelt 0 : 14 tiitlikaitsjale Wolfsburgile. Mänguskoori avasid Saksa klubi mängijad juba kaheksandal minutil, poolajavileks oli seis 0 : 6.

„Tasemevahe oli küll selge, aga pool võistkonda kõrbes täiega ja põles pabistades läbi,” analüüsis hoolealuste suurt kaotust pärast mängu Pärnu peatreener Jüri Saar. „See tasemevahe lõi kõige rohkem peas välja. Seejuures kande mängijate puhul, kes on kogenumad, nagu näiteks Heleri Saar või Elis Meetua.”

Pärnulannadele oli eriti valusaks hoobiks ka väravavaht Meetuale mängu lõpus

antud punane kaart, mis jätab ta nüüd Wolfsburgis peeta-
vust kordusmängust kindlasti eemale.

„Meie varuväravavaht Maarja Virula on ikka veel väga noor ja toores,” rääkis Saar, lisades, et võib-olla tuleb Wolfsburgis seetõttu väravasse minna kaitsmängijal Triinu Eskenil, kes ka eile õhtul Meetua eemaldamise järel postide vahele asus.

„See punane kaart oli kõige hullem asi. Enam palju halvemini mängus minna ei saa,” nentis Saar. „Loodan nüüd, et vähemalt kordusmängus me läbi ei põle. Et tüdrukud tulevad platsilt ja on väsimusest läbi nagu laibad. Mitte nii nagu selles mängus, et poolajal ei olnud nad väsinudki.”
Aet Süvari

Garri Kasparov ihkab tuua male kogu maailma spordialade esiritta

FIDE presidendiks pürgiv

Garri Kasparov ütles, et male juhtimine käib praegu allamäge.

Andrus Nilk
andrus.nilk@epl.ee

Üks maailma kõigi aegade edukamaid malesuurmeistreid Garri Kasparov ei suutnud enam kõrvalt vaadata, kuidas male, mõistust nõudev ja väärtustav mäng, on ülemaailmsest populaarsusest hoolimata vajunud spordi ääremaale. Tallinas rahvusvahelise maleliidu (FIDE) presidendiks kandideerimise kampaaniat alustanud eksmaailmameister tahab tõsta male taas globaalset tähelepanu pälvivade spordialade esiritta, kuhu ta üle kahekümne aasta tagasi kaljukindlalt kuulus. „FIDE president on poliitiline isik, kelle ülesanne on seista hea selle eest, et male oleks

ühte suunda,” selgitas Kasparov suhteid Iljumžinoviga. „Me elame eri maailmades, meil on paljudes küsimustes erinevad arusaamad. Ta pidas [FIDA kongressil Tallinnas] kõne, kus nimetas suuri arve. Usun, et ta on kulutanud palju oma raha, aga tema juhtimisel on FIDE läinud allamäge. Minu arust ei ole ta aru saanud, et maleelu nõuab muudatusi.”

Üks peamisi põhjusi, miks FIDE pole Kasparovi sõnul suutnud sõlmida suurkorporatsioonidega sponsorilepinguid, on organisatsiooni maine.

„Usun inimõiguste kaitsmise vajadusse, usun poliitika avatusse ja demokraatiasse ning FIDE peaks järgima universaalseid reegleid,” lausus Kasparov. „Vaadake Google’ist, kellega koos leiate Kirsan Iljumžinovi ühel pildil. Näiteks Muammar Gaddafi ja Saddam Husseiniga. FIDE juht on tekitanud endale poliitilisi liitlasi, kes tõukavad sponsooreid eemale. FIDE-st ei saa teha oma äri pikendust ja sellest lähtudes poliitikuks valida.”

Kasparov ei pea õigeks, et 95% FIDE eelarvest kulutatakse tippmalele. „Mõni aasta tagasi süüdistati Karpovit ja mind elitaarsuses, et püüame varastada raha arengumaadelt tippmale jaoks,” meenutas ta. „Hämmastav, et praegune FIDE juhtkond ise just seda teebki. Oleme oma fondiga teinud palju lastele male õpetamiseks ja tutvustamiseks. Pole vaja tunda raketiteadust, et korraldada MM-i tiitlimatš ja selleks raha hankida. Sellist suurmeistrit nagu Magnus Carlsen pole keeruline esitleda. Kuid et ka näiteks Tai, Peruu, Mali maletajad saaksid esile tõusta, selleks tuleb neid maast madalast toetada.” Eelmisel nädalal otsus-

laialt tuntud kultuurifenomen ja hariduse osa,” lausus Kasparov. „Malel on ka suur sotsiaalne tähendus, näiteks kui väikeste võimalustega keskkonnast pärit lapsed saaksid mängida malet.”

Toetas endist rivaali

Kolm aastat tagasi toetas Kasparov oma endise rivaali Anatoli Karpovi FIDE juhiks pürgimist, toona oli 1995. aastast saadik presidendiametis püsinud Kalmõkkia juhi Kirsan Iljumžinovi üleolek mäekõrgune.

„2002. aastal jõudsimetema- ga kokkuleppele, et järgiksimetema MM-i matši korraldamises

Venemaa olümpiavõitjat opereeris Eesti kirurg

Doktor Madis Rahu opereeris teisipäeval kõrgushüppaja Anna Tšitšerova hüppeliigest.

Andrus Nilk
andrus.nilk@epl.ee

Doktor Rahu ütles, et Anna Tšitšerova tuli temaga nõu pidama, kas oleks võimalik teha artroskoopilist lõikust. „Tal olid hüppeliigese uurin- gul tehtud pildid kaasas ja pakkusin kohe ka opereerimise võimalust,” lausus ortopeed.

Londoni olümpiavõitja Tšitšerova läheb täna taas

Rahu vastuvõtule. „Minu meelest läks kõik hästi,” ütles Venemaa kõrgushüppe rekordi (2.07) omanik ajalehele Sovetski Sport. „Võisin vaadata, mida kirurg tegi ja kuidas ta mu jalast üleliigse eemaldas.” (Naerab.)

Nädala pärast võetakse niidid välja ja kuu aja pärast algab taastusravi. Kaheksakümmend protsenti operatsiooni edukusest oleneb taastusravist. „Praegu liigun karkudel, aga tuju on hea ja loodan, et kõik sujub suurepäraselt. Sisehooajal ma ilmselt ei võistle, aga seejärel, kuidas jumal annab,” ütles ta.

Garri Kasparov (paremal) alustas Tallinnas FIDE presidendiks pürgimist ja arutas Eesti maleliidu presidendi Andrei Korobeinikuga noorte male juurde toomise teid.

Foto: Rauno Volmar

tas Strasbourgis asuv Euroopa inimõiguste kohus, et Venemaa valitsus kohtles Kasparovit 2007. aasta kevadel meelevalduse ajal viieks päevaks arestikambrisse pannes ebaõiglaselt. Aasta alguses otsustas Kasparov kodumaalt lahkuda, sest ta ei saa vabalt reisida.

„Ma ei kavatse praegu Venemaale tagasi pöörduda ega seal ses poliitikas osaleda,” ütles ta. „Usun endiselt, et Putini režiim on meie maale kahjulik.”

Kasparov kavatseb Tallinnasse korteri osta. „Sain e-kirjaga väga ahvatlevaid pakkumisi, järgmisel korral kasutan sotsiaalvõrgustikku, et veel arvukamate korterite hul- gast valik teha,” ütles ta naerdes ja lisas, et Eestiga soovad teda ka koos maleliiduga koolides maleõpetuse juurutamine ja paljud sõbrad, kes on teda toetanud Putini võimurežiimi vastu.

„Arvestades mu praegust probleemi Venemaale tagasi- pöördumisega, siis pean Tallinna väga mugavaks kohaks, kus oma emaga (elab Venemaal – toim) kohtuda,” tunnistab Kasparov. ●

MALEKUULSUS

Garri Kasparov

Sündinud 13. aprillil 1963

- Abielus Darja Kasparovaga
- Maletajakarjäär**
- 1985–1993 male maailma- meister,
- 1993–2000 elukutseliste maletajate maailmameister,
- 1986–2005 Elo reitingu järgi esimene koht,
- kaheksakordne maleolüm- pia võitja, 11 male Oscarit,
- üle 20 maleraamatu autor
- Poliitik**
- üks Venemaa presidendi Vla- dimir Putini vastasleeri juhte

Korvpallur Rain Veideman vigastas jalga ja võib täna mängust eemale jääda

Eisel treeningul hüppeliigest vigastanud Rain Veideman ei osale tõenäoliselt tänas- ses Kalev/Cramo VTB liiga mängus Tšehhi meistri Nymburkiga. Juba enne Veidemani vigastada saamist kutsusid Eesti meistrid KK Pärnust tagasi Toomas Raadiku, kelle nad andsid kuurortlinna meeskonda laenulepinguga. Pärast Gregor Arbeti siirdumist Kreeka klubisse vajas Kalev/Cramo uut korvpallurit ja välismängi- jat ei hakatud kohe värbama.

Ka Nymburk ei saa täna kell 18 Saku suurspordihallis al- gas kohtumises väljakule saa- ta parimat koosseisu. Kõrvale

jäävad korvikütt Chester Sim- mons (196), meeskonna pika- ajaline liige Petr Benda (203) ja möödunud hooajal Ljubljana Union Olimpijas pallinud Dylan Page (204). Tšehhi klu- bi treenib leedulane Kęstutis Kemzūra. Delfi TV teeb koh- tumisest otseülekande.

Tartu Ülikool/Rock alistas Balti liigas Riias sealse Baronsi 64 : 58. Suve lõpul Rocki siirdu- nud ja vigastusest paranenud Janar Talts pidas ülikoolilinna meeskonna eest sel hooajal esi- mese mängu.

Tallinna Kalev oli kodu- väljakul lisaajal 88 : 86 parem TYCO Raplast. ● **Delfi**

Tšitšerova tundis valu hüppe- liigeses juuli lõpus Teemant- liiga etapil Monacos. Ta jätkas treenimist ja osales Mosk- va MM-võistlustel, kus tema laeks jäi pronksi taganud 1.97.

Madis Rahu ütles, et Ees- ti ortopeedidel pole opere- rimiseks kehvimad võima- lused kui Soome ametikaas- lastel, keda maailmakuulsad sportlased kõrgelt hindavad. Näiteks on põhjanaabritest kirurgid opereerinud Haile Gebrselassiet ja David Beck- hami. „Meil on heal tasemel aparatuur ja diagnostika, või- me samuti tippportlasi ope- reerida,” lausus Rahu. ●

Anna Tšitšerova Moskva MM-i pronksmedaliga.

Foto: Scanpix / Reuters

kuulutused.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutused.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

Forum Cinemas toob Sinuni

National Theatre Live

Briti teatriparemiku otseülekanded Sinu kinos

ARTS COUNCIL ENGLAND

BY EXPERIENCE

Kenneth Branagh Alex Kingston

MACBETH

Manchester International Festival

William Shakespeare'i näidendi on Manchester International Festivali jaoks lavale pannud Rob Ashford ja Kenneth Branagh

17.okt. kell 21.00
Coca-Cola Plaza

21.okt. kell 19.00
Coca-Cola Plaza ja Ekraan

JUST NAGU FILMIS

Kuula, palun! 12

Eesti näitlejad ja Ivo Linna laulavad Maarja küla heaks
laule Ivo Linna repertuaarist
Esinejaid saadab bänd Antti Kam-miste juhatusel.

28. oktoobril kell 19.00
Tartus
Vanemuise suures majas

4. novembril kell 19.00
Tallinnas
Vene Kultuurikeskuses

Piletid müügil Piletilevi ja Piletimaailma müügipunktides üle Eesti

www.maarjakyla.ee

Kontserdiga kogutud toetussumma aitab ehitada Maarja külla aiandusmaja!

MAARJA KÜLA

20. aastat
CASINO Olympic

Salibari **Greif** **Elmas** **Clockwork** **DELFI**

Eesti Ekspress **JCDecaux** **Eesti Päevaleht**

EESTI VÄHILIIDU HEATEGEVUSKONTSERT

24. okt
Kell 19.00
Tallinna Jaani Kirik

Unistused elavad

Phantom of the Opera
Jesus Christ Superstar
Les Misérables
Evita ja Cats

Oliver Kuusik
(RO Estonia)

Nele-Liis Vaiksoo

Annika Lumi
(Sibeliuse Akadeemia)

Uku Suviste

Rosanna Lints

Norman Salumäe

Otsakooli sümfooniaorkester
Dirigent Kaspar Mänd
Kunstnik Marge Martin

Piletid Piletilevis

EESTI VÄHILIIDU SUURSPPONSORID

Roche **NOVARTIS ONCOLOGY**

TÄNAME

LINDEX **ERR** **Eesti Päevaleht** **TV3** **Kodutohter** **PILETILEVI**

Swedbank **Eesti Tervise Fond** **FAU** **AVON** **Qesha**

TUULI VELLING

debüütalbumi

KUUS RUUTMEETRIT PÕRANDAPINDA

esitluskontserdid

17. OKTOOBRIIL Tartu Uues Teatris
18. OKTOOBRIIL Viljandis Fellini kohvikus
19. OKTOOBRIIL Tallinnas Kumu auditooriumis
20. OKTOOBRIIL Pärnu Endla teatri Künis

Piletid PILETILEVIS ja KOHAPEAL

ALGUS KELL 19

TALLINNA LINNATEATER

EESTI FILMI LAULUD
23., 25. novembril 19.00

MAAILMALE NÄHTAMATUD PISARAD
14., 29. oktoobril 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kirjanike Maja

Musta laega saalis
Harju 1, Tallinn

16. oktoobril kell 18.00

MIS UUDIST?

Mart Juur, Peeter Helme ja Katrina Helstein
mõeldavad ja kaaluvad
eesti uudiskirjandust.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2 €, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1 €
Toetab Kultuurkapital

LASTEHOMMIK „ON ÜKS...”
Tallinna Kirjanike Majas

12.oktoobril kell 11.00

KÜLAS ON lastekirjanik KÄTLIN VAINOLA

pääse 1 euro
alates 5. eluaastast
www ekl ee, 6 276 412

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepu eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

kuulutused.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutused.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

Selle nädala Maalehes:

40 € kuus söönuks ning ei virise

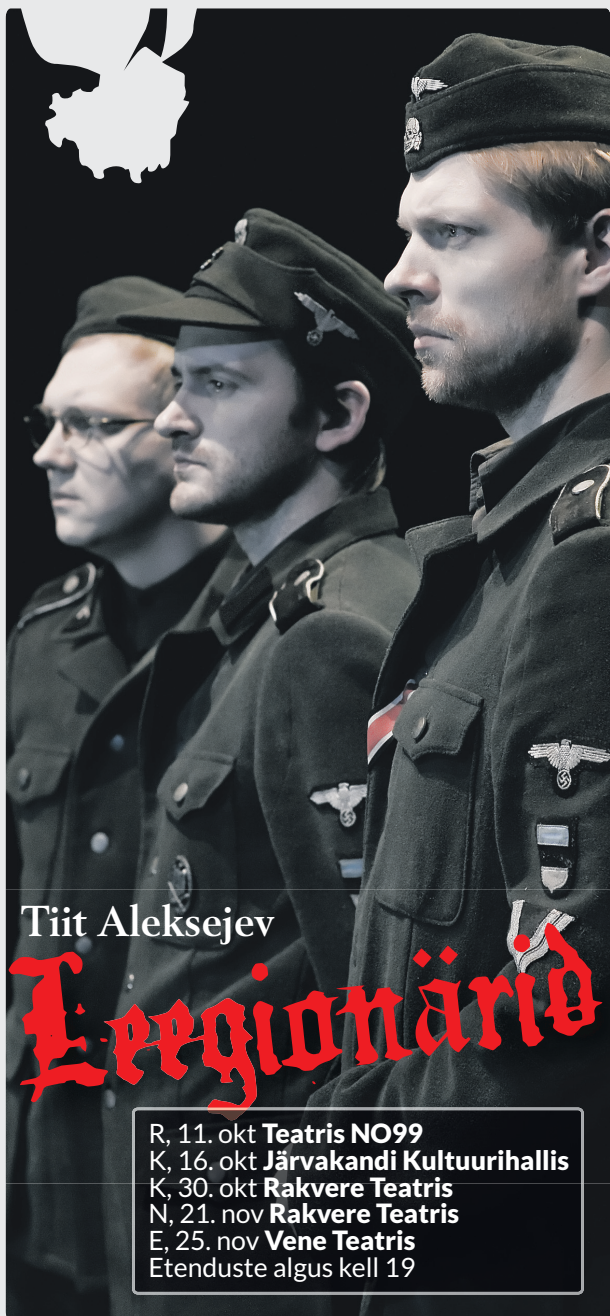
» Katuseremondiks laenu võtnud pensionär saab päevas toidule kulutada 1,30 eurot.

Maaleht
HEA EESTI LEHT

LOE VEEL:

- » 40 aasta eest **PÄRNU RAHUTUSTES OSALENUD MEHED** räägivad esimest korda avalikult oma loo.
- » Mis saab **TAEVASKOJA VEE-ALUSTEST KOOBASTEST**, kui pais maha võtta?

RAKVERE LÄVYL

Tiit Aleksejev

Legionärid

R, 11. okt **Teatris NO99**
K, 16. okt **Järvakandi Kultuurihallis**
K, 30. okt **Rakvere Teatris**
N, 21. nov **Rakvere Teatris**
E, 25. nov **Vene Teatris**
Etenduste algus kell 19

rakvereteater.ee piletimaailm.com 32 95 444

Ehitaja renoveeri

Ilmub homme Eesti Päevalehe vahel!

●●● Eesti Päevaleht

- Pinglagi loob kordumatu interjööri
- Vannitoa ventilatsioon ja selle vigade parandamine
- Isetehtud mööbel – väärtust lisab ka tegemisrõõm

EESTI EKSPRESS
10. oktoober 2013
SÕLTUMATU NÄDALALEHT

POLIITIKUD TULIS:
kuidas pitsitada rongavanemaid

Poliitiline müsteerium:

parteile eraldatud miljon kadus jäljetult

Arst koges omal nahal meditsiini-süsteemi **patsiendivaenulikkust**

Avaldame siirast kaastunnet
Pille Tatsile kallil

EMA

kaotuse puhul

sanofi-aventis Estonia OÜ

Südamlik kaastunne
Eve Kittile

EMA

kaotuse puhul

Kolleevid Kutsekojast

Avaldame sügavat kaastunnet
lähedastele

TÖNU LIEVERI

kaotuse puhul

Kolleevid Elionist

*Keset kaunist sügist
ja päikesekulda
lõppes tee,
kust tagasi ei tulda...*

Südamlik kaastunne
Malle Annukale
kallil

EMA

surma puhul

Sinu endised kaaslased
Tallinna Kaubamajast

Avaldame sügavat kaastunnet
kolleeg Tarmo Sikule

ISA

surma puhul

Kolleevid Veterinaar-ja
Toiduametist

Kallist õde, tädi

ILMI KESKLAI

(sünd Vesiloik)

06.11.1935 - 08.10.2013

Leinavad õed ja vend peredega

*Võid valada pisaraid kurvastusest,
et ta on lahkunud,
võid naeratada, rõõmustades
selle üle, et ta meie seas elas.*

Kallis Valli,
Martin ja Roman

Oleme sel hetkel teiega,
kui jätate huvasti
oma abikaasa ja isaga

ALEKSANDR TSIRIHOV

Riina, Ivi, Anne,
Hele, Sirje,
Natalie, Eda

*Muld matab maised mured,
aeg viib kaasa pisarad*

Südamlik kaastunne
sulle kallil
Anne Lehtla,
kui leinad oma armsat

POEGA

Töökaaslased
Tallinna Kullatera Lasteaiast

Südamlik kaastunne
Margusele ja Juliusele
abikaasa ja ema

TIINA RAHUOJA

surma puhul

Siim, Kristi,
Henrik, Marit,
Lauri, Riina

Avaldame kaastunnet
perele ja lähedastele

ROBERT HERMANI

kaotuse puhul

Kolleevid Janek,
Margo ja Raiko
Rotagrupi päevilt

Laen

• Laen kinnisvara tagatisel.

AS A&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29
Tln. 648 6083 www.aolaenu.ee.
Tutvuge tingimustega, konsulteerige
asjatundjatega.

Teenused

• Kaardid ennustavad!

Kogenud ennustajad 24 h.
Tel 900 1727, hind 1,09 eurot/min.
Vaata ka: www.ennustus.ee ja
www.hiromantia.eu.

Rent

• Üürin omanikult korteri Tallinnas,
tel 5089052.

Müük

• Väike mesindustalu Väike-Maarja lähedal annab teada võimalusest osta värsket mett! Mesi on korjatud Pandivere metsadest ja niitudelt ning pakendatud 1 l pakenditesse (1,5 kg). Pakendatud 1 l mee hind on 9 eurot. Tallinna piires toimetame tasuta kätte! Tellimusi võtame vastu elektronposti aadressile mesi@24h.ee või tel 5667 7227.

• Müüa lõhutud küttepuid.
Tel 509 2933.

TEADUS

Tiit Kändler
teadustoimetaja

ARV

25%

võrra vähem ehitatakse sel aastal maailmas uusi tuulel töötavaid energiaallikaid. Esmakordselt ajaloo ületavad päikeseenergiat muundavad seadmed tuuleenergia omasid. Esirinnas on Jaapan ja Hiina, seevastu Euroopas päikeseenergia subsideerimine väheneb.

Allikas: Nature

SOOVITUS

Eesti teadusfotode konkurss

31. oktoobrini oodatakse pilte Eesti teadusfotode konkursile – nii teaduse tegijatest, uuritavatest objektidest kui ka teaduse tegemisest.

Võistluse korraldaja Ivo Kruusamäe sõnul on see hea võimalus juurelda fotograafia rolli üle teaduses ja rakendada fotograafia teaduse populariseerimise vankri ette: „Muuta nähtavaks seni varjule jäänud, avardada meie arusaamu maailmast ja teha midagi täiesti uut – teadusel ning kunstil võib olla arvukalt ühisjooni. Ei ole mingit põhjust, miks ei võiks üks teadusfoto silma paista ka oma esteetilise külje poolest.”

Konkurss toimub Vikipeedia keskkonnas. Pilte saab kasutada artiklite illustreerimiseks ja nõnda on töödel ka hariduslik mõju. Eestis algatas teadusfotode võistluse traditsiooni MTÜ TeadusTeeve 2006. aastal. 2008–2010 konkurssi ei korraldatud, praegune on järjekorras viies. **EPL**

Nobeli preemia võitsid molekulide liikluse uurijad

Eestis on vallandunud äge vaidlus moodsa raudteesüsteemi Rail Baltic ehitamise üle. Vaidlejad ei aimagi, et nende keha sees toimib perfektselt miljardite aastate eest loodud transpordisüsteem, mis tagab igale elusolendile tegusa elu. Selline transpordisüsteem toimib igas elusrakus.

Rakk on nagu riik, mis korraldab kaupade tootmise, kohapeal kasutamise ja ekspordi. Ainult et raku kaubad on eluks hädavajalikud suured molekulid. Näiteks toodetakse raku hormoon insuliini ja lastakse seda vere teatet molekulide neurotransmitterite edastatud keemiliste signaalide kohaselt.

Signaale vahetavad keharakud omavahel ja kui infovahetus tuksi läheb, siis tabavad organismi ebameeldivused, näiteks kõrge vererõhk või suhkruhaigus. Molekulid saadetakse rakkudest mööda keha laiali nagu raudteerongid või transpordilaevad saadavad nüüdisajal kaupu – sobilikes konteinerites. Selliseid konteinereid kutsutakse põisikuteks ehk vesiikuliteks.

Preemia kolmele teadlasele

Esmaspäeval määrati füsioloogia ja meditsiini ala Nobeli preemia kolmele teadlasele, kes avastasid, kuidas organismis vesiikulite liiklust korraldatakse. James E. Rothman tegi selgeks valkude masinavärgi, mis võimaldab vesiikulitel oma sihtmärgiga ühineda, et laadung üle anda. Thomas C. Südhof uuris välja, kuidas

signaalid instrueerivad vesiikuliteid, et laadung täpsel ajal ja õiges kohas maha laadida. Randy W. Schekman avastas geenide hulga, mis on vesiikulite liikluseks vajalik.

Schekman hakkas 1970. aastatel uurima rakkude transpordisüsteemi geneetilist tagapõhja, võttes mudelsüsteemiks pärmirakud. Ta leidis vigase transpordisüsteemiga pärmirakud, mille vesiikulid kogunesid raku ühte kohta. Ta avastas, et vigastuse põhjus on geneetiline, ja otsis üles muteerunud geenid. Selgus, et raku

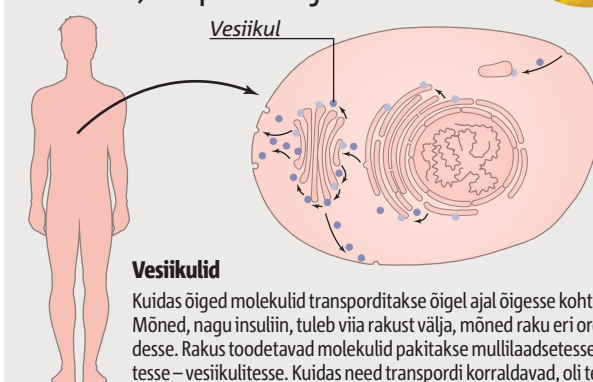
transpordisüsteemi edukust tagab kolm geeni-de klassi.

Rothman uuris 1980. aastatel vesiikulite transporti imetajate rakkudes. Ta avastas, et vesiikulite kinnitumist ja märklauamembraanidega ühinemist tagab valkude kompleks.

Vesiikulite valgud ja sihtmembraanide valgud ühinevad üksteisega nagu tõmbluk. Selliseid valke on palju, kuid need ühinevad ainult kindlates kombinatsioonides.

Südhof tundis 1990. aastatel huvi, kuidas närvirakud ajus suhtlevad. Signaalmolekulid neurotransmitterid vallanduvad vesiikulites, mis ühinevad närvirakkude välismembraaniga, kasutades Rothmani ja Schekmani avastatud masinavärki. Kuid vesiikulid saavad sisu vabastada ainult siis, kui närvirakud oma naabritele sellest teada annavad. Laadungi vabanemist korraldavad kaltsiumi ioonid. ●

Nutikas koostöö: täpsed ained, täpses kohas, täpsel ajal

Vesiikulid

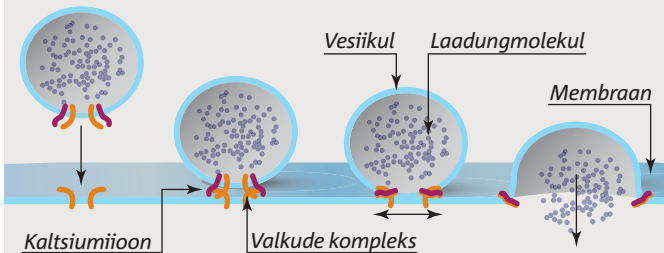
Kuidas õiged molekulid transporditakse õigel ajal õigesse kohta. Mõned, nagu insuliin, tuleb viia rakuist välja, mõned raku eri organellidesse. Rakus toodetavad molekulid pakitakse mullilaadsetesse põiekestesse – vesiikulitesse. Kuidas need transpordi korraldavad, oli teadmata.

Geenid

Randy W. Schekman avastas geenid, mis kodeerivad vesiikulite liiklust reguleerivaid valke. Normaalne pärmirakk on vasakul, geneetiliselt mutueerunud ja häirunud vesiikulite liiklusega rakk paremal. Schekman määras oluliste molekulide transporti kontrollivad geenid.

Valgud

James E. Rothman avastas, et valkude kompleks võimaldab vesiikulitel sulanduda sihtmembraaniga. Vesiikuli valgud seostuvad vastavate valkudega membraanil ja see tagab, et laadungi molekulid õigesse kohta jõuavad.

Iooid

Thomas C. Südhof uuris, kuidas signaalid ühest aju närvirakust teise saadetakse ja kuidas kaltsiumioonid seda tegevust kontrollivad. Ta leidis (pildil lillat värvi) molekulaarse masinavärgi, mis tunneb ära kaltsiumioonid ja vallandab vesiikuli sulandumise, lahendades täpse ajastuse ja ainete vesiikulitest käsu peale vallandumise mõistatuse.

Allikas: The Nobel Committee for Physiology or Medicine; graafika: Maret Müür

GARANTII
PAIGALDUSELE
3 AASTAT JA
MATERJALIDELE
10 AASTAT.

Küsi tasuta hinnapakkumist!
Tel 53 408 113,
(iga päev kell 8–20)
vihmavesi.info@mail.ee.
Hinnapakkumine
ühe tööpäeva jooksul

oü
www.vihmavesi.ee

Kas rennid tilguvad? Või pole neid veel pandudki?

Valmistame kohapeal

LIIDETETA VIHMMVEERENNE!

ja paigaldame kogu süsteemi teie hoonele!

RENNID ALATES 15 EUROST/ MEETER PÜSTAKUD ALATES 18 EUROST/ MEETER

HIND SISALDAB KÕIKI MATERJALE, PAIGALDUST JA GARANTIID.

RENNID KUNI 30 M KOHAPEAL ILMA LIIDETETA!

ENNE, KUI OTSUSTAD, VEENDU, KAS SAADUD HINNAPAKKUMINE ON IKKA KÕIGE SOODSAM.

Pakume ka lumetõkkeid, katuseredeleid ja -sildasid

RENNID, MIS EI TILGU KUNAGI!